

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΓ'. - φύλ. 25 * ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 26 ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1915 * ΑΡΙΘΜΟΣ 570

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ. Ἀθηνιώτικες γραφές.
Ε. ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ. Θεατρική κριτική.
Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ. Μία ἀφειλόμενη ἀνταπάντηση.
ΜΕΔΙΚΕΡΤΗΣ. Μεγαλυγούρια.

ΤΑΚΗΣ ΜΠΑΡΛΑΣ. Ψαλμός.
ΣΓ. ΜΟΡΦΗΣ. Συμφωνία.
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Ἐνα φιλολογικὸ γράμμα.
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ. Τὸ μεγάλο παιδί.
EDGARD ROE. Τὸ καρδιοχτύπι (τέλος).
ΣΑΙΞΠΗΡ Ὁ Ὀθέλλος (συνέχεια).
Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΔΙ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1.

— Ἄργησε.

— Ὅπου κι ἂν εἶναι θὰ φανῆ.

Σὲ λίγο ἓνα παιδί φάνηκε νὰ κατεβαίνει, σκεδὸ νὰ κατακυλάει, ἀπὸ τὴν κορφή τοῦ βράχου ἐπουφύλαγε καραούλι, ριζωμένο πίσω ἀπὸ τὴν πιὸ ἀψηλὴ πέτρα, καὶ νὰ τρέχει στὰ τέσσερα σὰ νὰ τὸ κυνηγούσανε, λαχανιασμένο, μὴ λογαριαζόμενος ἂν τὰ γυμνά πόδια του ποῦ προβάλανε κάτω ἀπὸ τὸ σκισμένο πανταλόνι του, μπορούσανε νὰ σκιστοῦνε πάνω στὰ μυτερά χαλίκια τοῦ δρόμου.

— Φάνηκε, φάνηκε, φώναζε μὲ τὸ στήθος φουσκωμένο ἀπὸ τὴν τρεχάλα, μὲ τὸ πρόσωπο τὸ ἠλιοψημένο, ἀναμμένο, περήφανο γιατί πρῶτο αὐτὸ θάπαιρνε τὰ συχαρήκια πῶς τὸ παπόρι ποῦ τὸ καρτερούσανε ἀνυπόμονα ἐπὶ τέλους φάνηκε, κερδίζοντας γι' ἀμειδίη τοῦ κόπου του τὴν τιμὴ νὰ μῆνι κι αὐτὸ μέσα στὴ δάρκα ποῦ θάφευγε πρῶτη.

Τὸ πλήθος ποῦζωνε τὸ μουράγιο, σάλεψε ἀνίσυχο.

— Ἐπὶ τέλους!

— Ἐκανε ὁ Θεός.

— Αἰ! ἡ ὥρα ἡ καλή.

Ὁ καπετὰ Γεωργαντῆς μὲ τὸ πλατὺ ἄσπρο ζουνάρι πῆδηξε πρῶτος μέσα στὴ μεγάλη δάρκα. Εἶτανε ἡ βάρκα ποῦ θάβγαине νὰ προαπαντήσῃ τὸ παπόρι στάνοιχτά, καὶ ποῦ, σὰ νάνοιθε τὴν ξεχωριστὴ αὐτὴ τιμὴ, γλυκοκουνιάτανε καμαρωτὰ πάνω στὰ γαλήνια πρασινωπὰ νερὰ ποῦ ἀντιφεγγίζανε σὺν καθρέφτης τίς ἀχίνες τοῦ ἡλίου ποῦ φλόγιζε τὴ μεσημεριάτικη ἐκείνη ὥρα.

Οἱ βαρκάρηδες εἰσι φρεσκοξουρισμένοι, μὲ τὰ γιορτινά τους καὶ τὰ πλατεῖα ζουνάρια τους, περᾶσανε τὰ κουπιὰ στοὺς σκαρμούς, βάλανε τὴ λαγουδέρα κι ὁ καπετὰ Γεωργαντῆς βψωνε τὴ σημαία στὴν πρύμη

τῆς βάρκας ἀπλώνοντας κ' ἓνα χρωματιστὸ ταπέτο στὸν ξύλινο καναπέ. Σὲ λίγο ἡ βάρκα μὲ τοὺς ρυθμικοὺς χτύπους τῶν κουπιῶν πάνω στὰ χλιαρὰ νερὰ ἔβγαине ἀπὸ τὸ λιμάνι, ἐνῶ ὁ καπετὰ Γεωργαντῆς καθισμένος στὴν κουπιοστὴ κρατοῦσε τὴ λαγουδέρα, μὴν ξεχνώντας νὰ πειράζῃ καὶ τὸν Ἀνέστη, τὸ βαρκάρη του. « Ἄντε ἀκαμάτη, τράβα κουπιὶ χορᾶμι τὸ ψωμί νὰ σοῦ γίνῃ ». Ἄλλες βάρκες, γιομάτες ἀνθρώπους ἀκολουθοῦσανε, ἢ καθεμιά μὲ τὴ σημαία τῆς στὴν πρύμη, γιὰ νὰ χαροῦνε αὐτὲς πρῶτες τὸ θέαμα, νὰπολάψουνε τὴν τιμὴ νὰ σφίξουνε αὐτοὶ πρῶτοι τὸ χέρι τοῦ ἀναμενέμενου.

Ἐκλογὴ βουλευτικὰ στὸ νησί καὶ τὸ παπόρι ἔφερνε τὸν ὑποψήφιο.

— Τί ἄνθρωπος νάναι τάχατες; ρωτᾷ ὁ καπετὰ Λάζαρος μὲ τὸ μαντῆλι στὴν ἀμασκάλη, ἓνας θαλασσόλυκος μὲ ἄσπρα μαλλιά ποῦ τώρα ἐσπρωχνε τὰ χρόνια τῆς ζωῆς του σουλατσάροντας στὸ μουράγιο, παίζοντας τὸ κομπολόι του ἢ τραβώντας τὸ ναργιλέ του στὸν καφενέ τοῦ Ροκά.

— Ἐνας καλῶτατος. Δὲν ξέρει πόσα ἔχει, τονὲ πλεροφορεῖ ὁ γείτονάς του ὁ καπετὰ Δημητρός, βάζοντας μιὰ πρέζα ταμπάκο στὴ μύτη του.

Οἱ παπάδες τῆς ἐκκλησίας ποῦ εἰσι γυρίσανε ἀπὸ τὸ νεκροταφεῖο, φτάνουνε σκονισμένοι, ἰδρωμένοι καὶ πηδᾶνε μέσα σὲ μιὰ βάρκα σηκόνοντας ἀψηλὰ τὰ σκονισμένα ράσσα τους. Ἐχουνε διαταγὴ ἀπὸ τὸ Δεσπότη ποῦ τοὺς τηλεγράφησε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα νάναι στὸ μουράγιο γιὰ νὰ παραλάβουνε τὰ δῶρα ποῦ φέρνει ὁ ὑποψήφιος στὴ χάρη τῆς.

— Τί ἄνθρωπος! Πρῶτη φορὰ ἔρχεται στὴν πατρίδα του καὶ τούρχεται κακὸ νὰ βγῆ μὲ τὰ χέρια ἄδεια.

— Τέτοιοι μᾶς χρειάζονται γιὰ βουλευτάδες.

— Τέτοιοι, νὰ κονᾶνε τὸν τόπο τους καὶ νὰ σέβονται καὶ τὰ θεῖα.

— Ἀλήθεια! οἱ ἄλλοι δὲν πιστεύουνε τίποτα.

Ἐνα ἀλαφρὸ ἀγεράκι ποῦ κάνει νὰ πάρῃ κείνη τὴ

τιγμή σκορπίζει μιάν άνατριχίλα στον καθρέφτη της θάλασσας κ' οι σημαίες που κρέμονται ακούνητες, ζωωμένες, σά λιγοθυμισμένες από τό μεσημεριάτικο λιπύρι, αναδεύονται, φρουφρουκιάζουνε λαχταρώντας νάνεμίσουνε λεύτερα στην κερφή τών άψηλών καρτιών . . .

Τό πατόρι ζυγόνει. Τώρα φαίνεται σάν ένα άσπρο σημάδι που άφήνει πίσω του ένα μαύρο σύννεφο που άπλώνεται σιγά σιγά έσο να σβήση. Τό πλήθος ζώνει τό στενό μουράγιο και τά παιδιά που άνεθήκανε στο άψηλό κομπανοριό της έκκλησιάζ κρέμονται κολιμένα στα γλωσσίδα της μεγάλης καμπάνας με τά καμπανέλια της, έτοιμα νάρχίσουνε τό καμπάνισμα, άτέλειωτο, μόλις ξανοίξουνε τά μάτια τους καθαρά τό πατόρι . . .

— Μή σπρώχνετε μωρέ παιδιά και θά πέσουμε στη θάλασσα, φωνάζει ό γερο Μανώλης πουκλεισε τό μαγαζί του και κατέβηκε από τόν άπάνω μαχαλά γιατί έτσι τούπε ή καρδιά του που δέ γνώριζε σφέρο μπρός στην άγάπη.

Άσπρο, χιονάτο, καμαρωτό προβάλλει τό πατόρι και γύρο στη σιδερένια κρένα του που χώνεται βαθιά στον κόρφο της θάλασσας φυτρώνουνε, θεριεύουνε τάσπρα κρίνα, άφράτα, περιφρανα, βιστικιά νά χαροδνε τή λιγόστιγμη ζωούλα τους. Τό άγεράκι που έσο πάει και φορτσάρει τινάζει τό βαρύν ύπνο τών καικιών, τά κάνει να κουνοθνται, ναλαφροζυγίζονται, σά να φοβοθνται μή χάσουνε τήν ίσορροπίο, πάνω στέ νερό, να γέρνουνε τό ένα δίπλα στο άλλο σά να θέλουνε κάτι να κρυφισουνε, κάτι να ξεμολογηθουνε ένφ τά κατάρτια μπλέχονται σά χέρια άνοιχτά που λαχταροδνε νάγκαλλιαστοδνε . . . Τά παιδιά κελλημένα στο γλωσσίδα της καμπάνας πάνω στο άψηλό καμπανοριό, μόλις κρατάνε τήν άνάσσα τους, ένφ τό χέρι τρέμει άνυπόμεινο. Οι κοιμισμένοι ήχοι μέσα στα σκληρά σπλάχνα της καμπάνας βιάζονται να ζυπνήσουνε, να χυμήξουνε δεξο όρμητικοί, άκράτητοι, να τρικιμίσουνε τόν άγέρα, να διαλαλήσουνε τό θριαμβό τους, να πανηγυρίσουνε τή λιγόζωη ύπαρξή τους . . .

Τό πατόρι άσπρο, χιονάτο, σάν κύκνος προβάλλει τώρα τό άέρυ άνάστημά του, κ' ή κομψή σιλουέττα του ζυγραφίζεται δεξω από τό στίμα του λιμανιοδ . . .

Μιά κανονιά, κι άμέσως κατοπι άλλη, κ' ύστερις άλλη κι άλλη σκορποδνε στη χώρα μέσα σ' ένα σύννεφο άσπρου καπνοδ τό μεγάλο τό μήνυμα πώς τό πατόρι έφτασε, είναι μπρός στο λιμάνι κι ό καθένας μπορεί να τό χαρή με τά μάτια του, να τό εδφρανή ή καρδιά του . . . Τό γλωσσίδα άκκουμπάει στα χείλια της καμπάνας, της λέει τό μεγάλο τό μυστικό και κεινη φρικιάζοντας από τή χαρά της, άνεβάσταγη, άφήνει να ξεπολυθοδνε μέσα από τά στήθια της οι ήχοι που τήν πνίγανε τώρα ποδφτασε ή στιγμή της μεγάλης γέννας . . . Άνάλογη συγκίνηση μόνο τή στιγμή που βλέπει τό Δεσπότη να μπαίνη στη βάρκα για ταξίδι ή τή στιγμή που τονέ βλέπει να ξαναγυρίζη, νοι-

ώθει στα σπλάχνα της. Έτσι και τώρα δέν ξέρει πώς να τήν πη, πώς να τήνέ φανερώση τή χαρά της, και δοκιμάζει σε χιλιοσ τόνους να βρή τήν κατάλληλη έκφραση.

Βαρεία, μ' ένα τραχύ, γλήγορο, ρυθμικό γουργουρητό ακούγεται να κατεβαίνη ή άγκυρα, άνυπόμεινη νάναπαυτή στο μαλακό βυθό της θάλασσας. Τό κανόνι βροντάε άψηλά στον κάβο και πίσω στην πρύμη του παποριό . . .

Όλοι άνοίγουνε τά μάτια τους, τεντώνουνε τούς λαμίουσ τους σά να γυρεύουνε έτσι να συντεμέψουνε τήν άπόσταση.

— Νάτος, βγαίνει, φωνάζει ένας.

Ένας κύριος φαίνεται να κατεβαίνη με προσοχή τή σκάλα και σά φτάνει στο τελευταίο σκαλοπάτι πηδάει γοργά μέσα στη βάρκα που τέν περιμένει άποκάτω διπλωρωμένη. Η βάρκα άναστηκόνεται ένφ οι φωνές τών κανονιοδνε σμίγουνε με τις φωνές της καμπάνας σ' ένα θριαμβικόν ύμνο . . .

Οι βάρκες ζυγόνουνε στο μουράγιο, οι κουπάδες λάμνουνε γλήγορα, ρυθμικά . . . Η βάρκα πέφτει δίπλα στη μαμαρένια σκάλα :

— Ζήτωωω . . .

Δέν είναι ή τυπικιά, ή συνθηματικιά λέξη, είναι μια έκρηξη που κάνει ελα τά στήθια να πάλλουνται, είναι τό ξεχέλισμα της ψυχής που πνίγεται από ένθουσιασμό. Οι λίγοι άντιθετοι τρυπώνουνε στα μπαζιά άχρσί, πράσινοι από τό κακό τους . . .

Ό ύποψήφιος όρθιος μέσα στη βάρκα με τό καπέλο στο χέρι χαιρετάει, χαιρετάει . . .

— Τι όμορφος.

— Τι σοβαρός.

Άλήθεια. Μέσα στη συγκίνηση που του γεννάει ή άφοσίωση, ή λατρεία του πλήθος, ή ύποψήφιος, ό κύριος Δίντας, κατορθώνει να κρατάη ελα τή σοβαρότητα της μορφής. Τό γέλιο του είναι άγαθό, καταδεχτικό, ή έκφρασή του δείχνει τόν άνθρωπο που δέχεται με μια καλοκάγαθη συγκατάβαση τό λιμάνι αυτό που του καινε κάτω από τή μύτη οι συμπολίτες του. "Α! οι άγαθοί, οι άπλοικοι αυτοι άνθρωποι! Με πόση άφέλεια έξωτερικεύουνε τά αίστήματά τους!

— Άρχοντάνθρωπος άλήθεια. Κόιταξε τί μορφή!

— Μα και τί σοί! τό συλλογιστηκές;

Ό ύποψήφιος έτοιμάζεται να βγή ή βαρκάρης του δίνει τό χέρι για να τονέ βοήθηση. Τό πλήθος χωρίζεται στα δυο κάνοντας δρόμο για να περάση . . .

Βγαίνει. Τό πλήθος ρήχεται πάνω του τονέ σφίγγουνε, του φιλοδνε τό χέρι, θέλουνε να τον άγγίξουνε για να βεβαιωθοδνε πώς είναι κι αυτός ίδιος σάν κι αυτός, με σάρκα και κόκκαλα . . .

Ζήτωωω . . . Ό άγέρας τρέμει. Η βουή πνιχτή, άνακατωμένη άπλώνεται πάνω στο πέλαγο. Τά παιδιά κρεμαστήκανε, κολλήσανε, γενήκανε ένα με τό γλωσσίδα της καμπάνας και δέν έννοοδνε να τήν άφήσουνε στιγμή νάνασσάνη σά να θέλουνε να της άποσπάσουνε

και τον τελευταίο ήχο που κρύβεται στα σπλάχνα της, να τ'νέ στραγγίσουνε . . .

Φτάνουνε κ' οι άλλες βάρκες. Φτάνει κ' η βάρκα με τους παπάδες . . . Τὰ μάτια δλουώνωνε ρήχνονται μέσα σὲ αὐτὴ τὴ βάρκα, κολλᾶνε.

— Τὰ δῶρα, τὰ δῶρα, ψιθυρίζει μιὰ γυναικοῦλα με εὐλάβεια και σταυροκοπιέται.

Οἱ παπάδες πηδᾶνε ὄζω. Δυὸ ἀπὸ αὐτοὺς κρατᾶνε τὴν εἰκόνα. Εἶναι μιὰ μεγάλη εἰκόνα τῆς Παναγίας, ντυμένη στὸ μάλαμα.

Τὸ πλήθος σκύδει, σταυροκοπιέται, χυμᾶει νασπαστὴ τὴν εἰκόνα.

— Ὅλο μάλαμα! λέει ὁ γέρο Μανώλης με θαυμασμό.

— Θὴν τοῦ κοῦστισε χιλιάδες! ὑπολογίζει ὁ καπετὰ Λάζαρος.

— Ἄμ τι θαρρεῖς. Ἄρχοντάνθρωπος.

— Δὲ σοῦ λέω. Ἐχει κιόλας. Μεγαλεσφαμπρικάντες βλέπεις ἔ πατέρας του κι' αὐτὸς μοναχοκλερονόμος.

— Ἀλήθεια! Πόσος κοσμάκης τρώει ψωμί ἀπὸ τὰ χέρια του στὴν Ἀθήνα.

— Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς κόβῃ μέρες και νὰ τοῦ τις χαρῖξῃ

— Ἄμην. Γιὰ τὸ καλὸ τῆς φτώχειας.

Ἡ πομπὴ εἶναι ἔτοιμη νὰ ξεκινήτῃ. Μπροστὰ εἰ δυὸ παποδες με τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας δρθια πὸ λαμποκοπᾶει καθὼς πέφτουνε πάνω τῆς οἱ ἀχτινες τοῦ ἥλιου. Ἄλλος παπάς κρατᾶει στὸ χέρι του ὑψωμένο σὰ νάτανε ἡ σιγμὴ νὰ βγάλῃ τὰ Ἅγια, ἕνα ἀσημένιο δισκοπότηρο, ἐνῶ ἄλλος ἀκκουμπᾶει στὸ στήθος του ἕνα Ἄρτοφόρι, ἀπὸ κελύτιμο μέταλλο. Ἄκολουθᾶει ὁ ὑποψήφιος με τὸ καπέλλο στὸ χέρι ἐνῶ πίσω του σέρνεται σὲ μιὰν εὐρὰ ἀτέλειωτη τὸ πλήθος ὑποταχικό, ὑπάκουο . . . Οἱ καμπάνες βογγᾶνε κευροσμένες, σὰ νὰ βαρειανασσαίνουνε . . . Ὁ ἥλιος φλογίζει. Μιὰ κάλμα ἀπλόνεται στὴ θάλασσα πὸ βυθίζει τὰ νερὰ σὲ ὕπνον ἀτάραχτο κ' εἰ σημαῖες κρεμιόνται πάλε πλαδαρές, δίχως πνοὴ στάψηλὰ κατάρτια, σὰ νεκρωμένες . . .

— Κοίταξε, ξεσκουφωτος περπαταει με ὄλον τὸν ἥλιο.

Ἡ πομπὴ προχωρᾶει ἀργά. Τὸ πλήθος ξεχειλίζει, πνίγεται . . . Οἱ παπάδες λαχανιάζουνε. Ὁ Ἰδρωτας κυλάει καυτερός στα κούτελά τους ξεχειλίζοντας κάτω ἀπὸ τὰ μαῦρα καμπαλῦλια τους. Τὰ κατάρτια γέρνουνε εὐλαδικὰ σὰ νὰ θέλουνε νὰ χαιρετίσουνε τὴ χάρη τῆς. Ἡ σάρκα ἰδρωμένη, ἀναμμένη μυρίζει και μόνο τὰ πολύχρωμα πετράδια κοιμῶνται γαλήνια στὸν πάτο τῆς ἀκρογιαλᾶς ὅπου δὲ φτάνουνε οἱ σαῖτες τοῦ ἥλιου.

Νὰ ἡ ἐκκλησιὰ. Τὸ πλήθος ξεκόδει, τρέχει μέσα νὰ πιάσῃ θέσῃ. Οἱ παπάδες ἀκουμπᾶνε τὴν εἰκόνα σ' ἕνα εἰκονοστάσι ντυμένο με κίτρινο κροκωτὸ μεταξωτὸ πανί, φορᾶνε τᾶμφια τους κι ἀρχίζει ἡ λειτουργιὰ.

Ὁ ὑποψήφιος στέκεται δίπλα στὸ Δεσποτικὸ γελα-

στός, εὐτυχημένος. Ἡ ἐκκλησιὰ ἀντηχᾶει ἀπὸ τις γλυκεῖες μελωδίες, ἡ εὐωδία τοῦ μωσκολίθανου ἀνεβαίνει ἀργὰ πρὸς τὸν Παντοκράτορα πὸ με τὰ δάχτυλα ἐνωμένα βλογᾶει . . .

Τέλειωσε ἡ δεξολογία. Ὁ ὑποψήφιος θὰ καταλύσῃ στὸ σπῆτι τοῦ δήμηρχου. Τὸ πλήθος σέρνεται ἀκούραστο ἀπὸ πίσω του. Τώρα διψᾶει νὰκούσῃ τὴ λαλιά του ἀφοῦ γνώρισε τὴν εὐλάβειά του.

— Λένε πὼς μιλάει κι ὁμορφα.

— Μὰ γίνεται κι ἄλλοιῶς. Ὅλες τις χάρες τις ἔχει.

Νὰ μᾶς ζήσῃ.

— Αὐτὸς θὰ μᾶς βγάλῃ ἀσπροπρόσωπους στὴ Βουλή.

Τὸ πλήθος ἀνάδει, κορόνει ἀκούγοντας τὸ λόγο. Μέλι στάζει ἀπὸ τὰ χεῖλια του. Καὶ τί δὲν εἶπε. Γιὰ ἔλα τοὺς μίλησε, ἔλα τοὺς τὰ ὑποσκέθηκε, αὐτὸς πὸ τῆς ἐν τοῦ γλύττωνε, πὸ σὲ ἔλα τὰ ζητήματα βρισκότανε μέσα . . .

Τὸ βράδυ γλέντι τρικούδεργο στὴν ταβέρνα τοῦ μπάριμπα Λιά. Τὰ νταούλια κροτοῦνε, ρετσίνες καινε ὄζω ἀπὸ τὸ μαγαζὶ πὸ τὰ παιδιὰ τις πηδᾶνε πρόσχαρα. Οἱ γυναῖκες περνᾶνε ἀπὸ μακρὰ περιέργες γιὰ νὰ ἴδουνε. Ὁ κόσμος, εἰ φίλοι, μπαίνουνε, τρῶνε, και πίνουνε. Ὁ ὑποψήφιος παράγγειλε πὼς ἔλα τὰ ἔξοδα τῆς βραδείας εἶναι σὲ βάρος του . . . Πίνουνε, πίνουνε και τὸ βαρέλι κατεβαίνει γλήγορα πιθαμές. Μιὰ μεγάλη σημαία ὑψωμένη πάνω ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς ταβέρνας πλαταγίζει θριαμβικὰ σὰ νὰ λέῃ κάτι κι αὐτὴ με τὴ γλώσσά τῆς . . .

2.

— Σαπιλα, σαπίλα, μουρμουρίζει ὁ Ἀλέξης, ὁ δάσκαλος, καθὼς γυρίζει στὸ σπῆτι του σκυφτός, σκαφτικός.

Τὰ λόγια τοῦ Λίντα, τοῦ ὑποψήφιου, βουίζουνε ἀκόμα σταυτιά του. Κάνοντας ὁ κύριος Λίντας τὴν προεκλογικὴ περιοδεία του πέρασε κι ἀπὸ τὸ χωριὸ τοῦ Ἀλέξη νὰ δῃ τοὺς συμπατριῶτές του, νὰ ψιρέψῃ κι ἀπὸ κει κανέναν ψίφρο. Ἐπειτα ἡ φήμη του εἶχε ἀπλωθῇ σὲ ἔλα τὰ χωριὰ κι ἔλοι τώρα μιλοῦσε νὰ γιὰ τὰ δῶρα πὸ προίκισε τὴν ἐκκλησιὰ τῆς πατρίδος του.

Στὸν καφενὸ τοῦ Σταθούλα μαζωχτήκανε ἔλοι οἱ φίλοι του νὰ τονὲ χαιρετίσουνε. Πῆγε κι ὁ Ἀλέξης σὰν τέλειωσε τὸ μάθημα. Τοὺς βρῆκε ἀπάνω στὴν κουθέντα γιὰ τὸν πόλεμο. Εἶτανε τὸ 97, λίγος καιρὸς ὕστερις ἀπὸ τὴν ὑποχώρηση. Ὁ Ἀλέξης μπῆκε δειλὰ στὸ μαγαζὶ, ἔδωσε τὸ χέρι στὸν ὑποψήφιο πὸ τονὲ δέχτηκε μ' ἕνα γλυκὸ, καταδεχτικὸ χαμόγελο και τραβήχτηκε σὲ μιὰν ἄκρη. Ὁ κύριος Λίντας σ' ἕναν τόνο ἐπίσημο, σὲ μιὰ φρασσελογίκα σιδερωμένη, κατηγορηματικὰ, πὸ δὲν ἀφήνει τέπο σὲ καμιὰν ἀντιλογίκα, εἶχε τὸ λόγο ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἀφουγκραζόντανε τὰ λόγια πὸ πέφτανε ἀπὸ τὸ στόμα του μὴν τολμώντας νὰ τονὲ διακόψουνε και κάποτε μόνο ἀνταμῶνανε τις ματιές

τους σὰ νὰ λέγανε «Τίλεγεσ αὐτό; τῶσας αὐτό μὲ τὸ νοῦ σου;»

Ὁ κύριος Λίντας ἔλα τὰ ἤξερε, γιὰ ἔλα μιλοῦσε. Στὰ τελευταῖα τὸλμησε ὁ Ἀλέξης πὺ σὰ νὰ καθότανε στὰ κάρβουνα νὰ ρωτήσῃ κάτι.

— Γιατί ὑποχωρήσαμε κύριε Λίντα!

— Ἀλήθεια γιατί ὑποχωρήσαμε; ξαναεῖπανε ὄλοι.

Κείνος χαμογέλασε σὰ νὰ τοὺς λυπότανε πὺ δὲ νοιώθανε τίποτις.

— Ἄμ' αὐτὸ πειὰ δὲν εἶναι σήμερα μυστικὸ ὑποχωρήσαμε ὄχι βέβαια γιατί νικηθήκαμε μὰ γιατί ἔτσι τὸ θέλησε ἡ Εὐρώπη. Ἄς μᾶς ἀφήνανε κ' ἔβλεπε; Ὁ στρατὸς εἶτανε ἔτοιμος νὰ μπῆ στὴν Ἑλασσώνα. Μὰ ἄς ὄφονται οἱ αἴτιοι, εἶπε μισοκλείνοντας τὰ βλέφαρά του μ' ἕναν τρόπο σὰ νᾶλεγε «Αἱ καὶ νὰ ξέρατε κακομαίρηδες τί τρέχει στὴ μέση».

— Ἔτσι τὸ καταλοβαίνω τώρα· δὲ νικηθήκαμε, μᾶς εἶπανε νὰ ὑποχωρήσουμε κ' ὑποχωρήσαμε. Βέβαια· πὼς μπορούσαμε νὰ νικηθοῦμε; εἶπε ὁ παπᾶς παίζοντας ἕνα χοντρὸ κίμπελόι στὰ δάχτυλά του.

Ἡ ἐξήγησι τοῦ βουλευτῆ ἄρεσε σὲ ὄλους, γιατί ἱκανοποιούσε ὄλουων τὸ φιλότιμο. Κανείς δὲ σκέφτηκε νὰν τὸν ρωτήσῃ ἀπὸ πὺ πῆρε τίς πληροφορίες του, ἂν ὄσα ἔλεγε τὰ πιστεῦε κίελας ὁ ἴδιος ἢ τῆλεγε γιατί εἶτανε ἀναιπολιτευόμενος κ' ἤθελε νὰ χτυπήσῃ τὴν κυβέρνησι. Ὅλα κείνη τὴ στιγμὴ τοὺς φαινότανε πιθανά. Γιατί κὶ ὁ κύριος Λίντας ἤξερε τὴν τέχνη νὰ χρωματίζῃ τὰ λόγια του καὶ νὰ πείθῃ μ' ἕναν τρόπο πὺ δὲ σοῦ ἀφῆνε δισταγμὸ. Καὶ τώρα μιλοῦσε μυστηριώδικα, ἀποκαλυπτικά σὰ νὰ ἤθελε τᾶχατες νὰ πῆ κάτι μὰ δὲν τῆλεγε, ἔκανε πὼς κατὰπινε τὰ λόγια του γιατί ἂ μιλοῦσε μπορούσε νὰ ἐκθέσῃ μεγάλα πρόσωπα καὶ δὲ σύφερνε στὸ κράτος.

— Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς μπορούσε σήμερα τὸ κράτος νᾶναι ἄλλο τόσο μὰ ἄς ὄφονται οἱ αἴτιοι, ξαναεῖπε μέσα σὲ μιὰ βαθεῖα σιγαλιά.

Κοιταχτήκανε ὄλοι. Ἡ κουβέντα τοῦ εἶτανε γιομάτη ὑποψίες. Δὲν τὸλμησε νὰ τὸ πῆ μὰ ἀφῆνε νὰ φανῆ καθαρά ἡ ἰδέα τοῦ πὼς τὸ ἔθνος προδόθηκε σὲ ὄτι, εἶχε ἱερώτερο ἢ ἰδέα τῆς προδοσίας περνοῦσε μέσα ἀπὸ ὄλες τίς φράσεις του, εἶτανε τὸ λαϊτοῦτιβο τῆς κουβέντας του.

— Μὰ αὐτὸ εἶναι τρομερό, εἶπε ὁ παπᾶς.

— Νὰ πλερόνουμε φόρους, νὰ δουλεύουμε κὶ αὐτοὶ νὰ γίνονται ὄργανα τῆς Εὐρώπης, εἶπε ὁ καφετζῆς.

Ὁ κύριος Λίντας σήκωσε τοὺς ὄμους του σὰ νὰν τοὺς ἔλεγε: «Τί νὰ σᾶς κᾶνω καὶ γώ· αὐτὴ εἶναι ἡ κατὰστασι».

Ὁ μόνος πὺ δὲν ἄνοιξε τὸ στόμα του εἶτανε ὁ Ἀλέξης ὁ δάσκαλος. Ἄκουγε, ρουφούσε τὰ λόγια τοῦ ὑποψήφιου πὺ εἶτανε σὰ μιὰν ἀποκάλυψη.

Τριαντάρης ὁ Ἀλέξης, μὲ μιὰ φυσιογνωμία ἀδύνατη ὠχρή, ζούσε στὸ χωριό, τὴν πατρίδα του, μὲ τὴ γριά μάννα του ἀπὸ τὸν καιρὸ πὺ τον ἐδιωρίσανε δά-

σκαλο. Δὲν πῆγε στὸν πόλεμο, σὰν ἀπαλλαγέντος πὺ εἶτανε μὰ τὸν πόλεμο τὸν παρεκλούθησε στίς στήλες τῶν ἐφημερίδων πὺ τίς ἔτρωγε κάθε φορὰ πὺόφτανε τὸ ταχυδρομείο. Εἶτανε μιὰ περιέργη ἀλήθεια φύση. Στὸ χωριὸ ζούσε μιὰ ζωὴ ξεχωριστή. Ὁ καφετζῆς ὄπου συγκεντρωνότανε ἔλη ἢ ζωὴ τοῦ χωριού, δὲν τὸν γνῶρισε κὶ ὁ Σταβούλας τῶχε παράπονο πὺ δὲ σύχαζε στὸ μαγαζὶ του· τὰ μικροζητήματα τοῦ χωριού τοῦ προξενούτανε σιχασιά κὶ ἀντίς νὰ κᾶνῃ παρᾶ μὲ τοὺς συχωριανούς του κουρκουσουρεύοντας τὸν ἔκανε καὶ τὸν ἄλλον προτιμούσε τὴ μοναξιά, ἕνα μακρινὸ περίπατο. Ζούσε πὺ πολὺ μὲ τὸν ἐχυτό του μιὰ ζωὴ συγκεντρωμένη, ἐσωτερικιά. Μερικοὶ τὸν λέγανε ζευζέκη, ἄλλοι λέγανε πὼς δὲν τοὺς καταδέχεται σὰν τόνε βλέπανε νὰ γυρίζῃ κατασκονισμένος ἀπὸ καμιὰ ἐκδρομὴ, εἶτανε κὶ ἄλλοι πὺ τὸν παίρνανε γιὰ σχολαστικό. Τί περιμένεις ἀπὸ ἕνα δάσκαλο. Ἐνας ὄρκιζότανε πὼς εἶναι τρελλός. Αὐτὸς τᾶξερε τί λέγανε γι αὐτόνε μὰ ἀδιαφορούσε· αὐτὸς τὸ κέφι του ἔκανε, δὲν μπερούσε νᾶλλάξῃ τὸ χαραχτήρα του. Μὰ ἂ δὲν μπορούσε νὰ βρῇ ἀγάπη κ' ἐχτίμησι ἀνάμεσα στυὺς συχωριανούς του, ἄς εἶναι καλὰ τὰ παιδιὰ. Αὐτὰ τὸν λατρεύανε. Γιατί κὶ αὐτὸς δὲν τοὺς φερνότανε σὰ δάσκαλος ξυνός καὶ στρεβομουτσουιασμένος. Τᾶγάποῦσε σὰν πατέρας, γελαστός πάντα καὶ γλυκομίλητος. Εἶτανε σὰ μιὰ μεγάλη φομιλια, σὰν ἕνας πατέρας μὲ τὰ παιδιὰ του πὺ καρτερᾶνε μὲ λαχτᾶρα νὰ τὸν ἴδουνε. Κὶ ὁ Ἀλέξης δουλεύε μὲ πάθος, στὴ δουλειὰ βρίσκοντας τὴ μεγαλήτερη ἀπόλαψή του πὺ δὲν μπορούσε νὰ τοῦ τῆνὲ δώσῃ οὔτε ὁ καφετζῆς οὔτε τὰ σαλιαρίσματα μὲ τοὺς συχωριανούς, οὔτε ἡ πρέφα οὔτε τὸ ρετιναῖο. Ἡ δουλειὰ αὐτὴ τὸν ζωογονούσε χαρίζοντας του τὴν περιφάνεια γιὰ τὸ ἔργο του. Μικρό, ταπεινὸ κατοφρονημένο τὸ ἔργο του μὰ καὶ πόσο μεγάλο γιὰ ὄσους καταλαβαίνουνε...

Ὁ κύριος Λίντας σηκώθηκε, ἔδωσε τὸ χέρι χωριστὰ στὸν καθένα κ' ἔφυγε μαζὶ μὲ τὸν κύρ Ἀναστάσι τὸν ἄρχοντα, πὺ τούχε κείνο τὸ βράδου τραπέζι στὸ σπίτι του.

Ἀπομείνανε δι ἄλλοι ξαναμασσώντας τὰ ὄσα τοὺς εἶπε ὁ Λίντας πὺ εἶτανε γι' αὐτούς σὰ μιὰν ἀποκάλυψη ἀπὸ τέταιο στόμα πὺ βγήκανε, Ὁ Ἀλέξης πὺ ἔνοιωθε τώρα βαρεῖα τὴν ἀτμοσφαῖρα τοῦ καφετζῆς ἀφῆσε νὰ συζητᾶνε κὶ αὐτὸς πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὸ σπίτι του.

Εἶχε νυχτώσε. Σκοτάδι. Μὰ ἤξερε καλὰ τοὺς ὄρους καὶ δὲν εἶχε φόβο νὰ γκρεμιστῇ ἀπὸ κανένα βράχο. Σὰν ἔφτασε στὸ σπίτι βρῆκε τὴ γριά μάννα του πὺ σκὺμένη στὸ τζάκι προσπαθοῦσε νανάψῃ τὴ φωτιὰ φυσώντας πάνω σὲ κάτι χοντρά κούτσουρα.

— Στραδῶθηκα, φούσκωσα, δὲ θέλουμε νανάψουμε τᾶναθεματισμένα, φώναξε μὲ τὰ μάτια κόκκινα ἀπὸ τὸν καπνὸ.

Ὁ Ἀλέξης καλησπέρισε σιγαλά. Σὲ λίγο ἕνα λαμπάδιασμα τῆς φωτιᾶς μὲ τίς κληματόδεργες πούρρηξε

ή γριά πάνω στα κούτσουρα, έκανε να λάμψη ελη ή κάμαρα. Μιά γλυκάδα πετάχτηκε από τή φωτιά και γρόμισε ελη τήν κάμαρα. . .

Φάγανε τὸ φαί ζεσταμένο πάνω στα ξύλα. Έπειτα ὁ Ἀλέξης πήρε ἕνα βιβλίο και ξαπλώθηκε στο παραγώνι: καθὼς ἔκανε κάθε βράδυ. Ἡ πόρτα τῆς φωτιᾶς τοῦ χάιδευε τὰ μάγουλα. . . Διάβασε κάμποσο, ἔπειτα σήκωσε τὰ μάτια του ἀπὸ τὸ βιβλίο και τὰ κάρφωσε πάνω στὴ φωτιά. Παρακολούθησε μὲ βραθεῖα προσοχή τὴ φλόγα πὸν παιχνιδίζε σὲ μύρια σχήματα, τὴ στάχτη πὸν ξεφλουδίζεταν ἀπὸ τὰ ξύλα, ἄκουσε τὸ σιγαλὸ τρίξιμο τῆς φωτιᾶς, χαρούμενης, κόκκινης, μέσα στοὺς μαυρισμένους ἀπὸ τὴν καπνιὰ τοίχους τοῦ τζακιου. Ξανάφερε τὰ μάτια του στο βιβλίο μὰ κείνα μείνανε καρφωμένα στὴν ἴδια ἀράδα. Ὁ νοῦς του ταξίδευε. Συλλογιότανε τὰ λόγια πὸν ἄκουσε, τὰ λόγια τὰποκαλυπτικὰ πὸν ἔρχόντανε νὰ ξηγήσουνε μιά μεγάλη ντροπή. Τὰ ξαναθυμότανε, τάβαζε ἕνα ἕνα στὴν ἀράδα, τὰ μελετοῦσε, ἔμπαινε στο βάθος τους και πάντα καταστάλαζε στο ἴδιο θλιβερὸ συμπέρασμα. Προδοθήκαμε, ντροπιαστήκαμε. Ἐνα δεξασμένο ἔνομα τὸ κυλίσουμε μὲ τὰ χέρια μας στο βουρκο. Δὲν ξέρει τί σκέφτονται εἰ ἄλλοι, μὰ αὐτὸς νοιώθει τὴ μουτζούρα στὰ μούτρα του, τὴ νοιώθει καθαρά, εἶναι βέβαιος πὼς ἂ φέρη τὸ χέρι του στο μάγουλό του, τὸ χέρι του θὰ μαυρίσῃ. . . Τὴ βραδεῖα πούρθε στο χωριὸ τὸ μήνυμα τὸ ἀνυπὲντεχο τῆς ὑποχώρησης, ἔκλαψε ελη τὴ νύχτα ἄγρυπνος. Συλλογίστηκε τὸ στρατὸ πούφευγε ντροπιασμένος, σὺν κοπάδι ἀσύνταχτο μπροστὰ στο λῶκο πὸν τὸ κυνηγοῦσε. Εἶδε ἀποπίσω τὰ γυναικόπαιδα νὰκολουθεῖνε τὸ στρατὸ ζητώντας σὲ μιά τυφλὴ φυγὴ τὴ σωτηρία τους. Τὰ εἶδε ελα αὐτὰ ἀπὸ μακρῆ, τάνωσσε, ἄκουσε τὸ φοβερὸ τὸ ποδοβολητό, τὸ χτυποκάρδι πὸν κανε τὰ στήθια νὰ φουσκόνουνε και ξέσπασε σ' ἕνα κλάμα, σ' ἕνα γυναικειο κλάμα πὸν βίεταζε ελη τὴ νύχτα, γιατί δὲν εἶχε πὼς ἄλλοιῶτικα νὰ ξεθυμάνη. Σκέφτηκε νὰ σηκωθῇ τὴν ἄλλη μέρα, νὰ ταφῆ, ελα, μάννα και σχολεῖδ στὴν τύχη τους και νὰ πάη κι αὐτὸς στον πόλεμο ἑθελοντῆς σὲ δὲν τὸν καλέσανε ὑποχρεωτικά. Τὸ σκέφτηκε τὴ νύχτα, τὸ ἀποφάσισε, μὰ δὲ βρῆκε τὴ δύναμη νὰ τὸ πραγματοποιήσῃ. Σὰ φώτισε ἤρθε ἡ ψυχρὴ σκέψη νὰ τοῦ ψυχράνη τὴν ἀπόφασή του. Ἀρκέστηκε νὰ κλάψῃ πάλε σὰ γυναῖκα. Μὰ τώρα πὸν ξέρει τί ἔτρεξε κείνη τὴ νύχτα, τώρα πὸν ξέρει πὼς κι ἄλλοι τόσοι νὰ εἶμασσε, ἔπρεπε νὰ ὑποχωρήσουμε ὑποχρεωτικά γιὰ νὰ γίνῃ τὸ θέλημα τῆς Εὐρώπης; τώρα καταλαβαίνει τὸ ἄσκοπο τῆς θυσίας. Κι κόμοιρο ἔθνος, κκ κόμοιρη Ἐλλάδα! . . .

— Σπῖλα, σπῖλα, ψιθυρίζουνε τὰ χεῖλι τῶν.

Ἡ γριά πὸν τοῦ πλέγει μιά χοντρή χειμωνιάτικη φανέλλα σηκώνει τὸ κεφαλι τῆς τυλιγμένο σ' ἕνα ἄσπρο τσεμπέρι και τὸν κοιτάζει. Γιὰ ποιὰ σπῖλα μιλάει; — Τί ἔπαθες; ρωτῆει σιγαλὰ εἰςως νὰ πάψῃ τὸ πλέξιμο ἐνῶ ἡ φλόγα τῆς φωτίζει τὸ ζαρωμένο πρόσωπο.

Κεῖνος δὲν ἀποκρίνεται βυθισμένος στὴ σκέψη του. Ρῆχνει τὰ μάτια του στο βιβλίο, διαβάσει μιά σελίδα και πάλι τὸ κατεβάζει στα γόνατά του. Μιά ὑποψία τὸν κυριεύει ἄξαφνα. Τί λόγο ἔχει νάβη δάσκαλος; Κάνει τίποτις; Δουλεύει γιὰ καμινῶν ἰδέα ἢ παίρνει τζάμπα τὸ μιστὸ δίχως νὰ προσφέρῃ τίποτις κι αὐτὸς στο ἔθνος; Τὴν ἀπάντηση τοῦ τὴν ἔδωκε ἀπὸψε ὁ κύριος Λίντας. Δὲν κάνει τίποτις, στον ἄμμο χτίζει, ετι θέλει ἡ Εὐρώπη θὰ γίνῃ, εχι ετι, θέλουμε μεῖς. Ἡ ἀπάντηση αὐτὴ ἀπλῶνι ἕνα μαυρο σύννεφο στὴν ψυχὴ του. Ἀλήθεια. Γιατί νὰ σπάξῃ τὸ στήθος του γιὰ νὰ δημιουργήσῃ ψυχῆς μιά πὸν οἱ ψυχῆς αὐτῆς δὲν εἶναι λεύτερες νὰ δημιουργήσουνε τὸ μέλλο τους; Νά. Τόση δουλειὰ τόσα χρόνια, καταστάλαξε σὲ μὴν ὑποχώρηση. Ὅ,τι χτίζανε μὲ ὑπεμονή, μὲ ἔρωτα, κατέθηκε τὸ ποτάμι μιά νύχτα και τὸ πήρε. Τί ἐμποδίζει νὰ ξαναγίνῃ και στο μέλλο τὸ ἴδιο; Κι ἂν εἶναι ἔτσι, γιατί νὰ χύνη ἄδικα τὸν ἔρωτά του, γιατί νὰ σπάξῃ τὸ στήθος του, γιατί νὰ παίρῃ λεφτὰ ἀπὸ τὸ δημόσιο πὸνδαι τὸ ἴδιο σὰ νὰν τὰ κλέβῃ; Ἐπὶ τέλους καλύτερα τὰ παιδιὰ νὰ μὴν ξεροῦνε τίποτις. Γιατί νὰ τοὺς ἀνέιξη τὰ μάτια, γιατί νὰ τοὺς γιομίση τὴν ψυχὴ μὲ ἐλπίδες, μὰ πὸν εἶναι γραμμένο οἱ ἐλπίδες τους νὰ σθῆσουνε και νὰ μαραθοῦνε; . . .

(Ἀκολουθεῖ)

ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Στὸ δάσο τῶν πευκῶν ὅσο ἀνεβαίνω
 θεωρῶ τὴν Πλάση ελεύθερη, μονάχη
 σ' ἕναν παλμὸν αἰθέριο ἀλαφρωμένο
 νὰ τραγουδεῖ. Πέρα κει πὸν εἶναι οἱ βράχοι
 γυμνοί, πάει τὸ κοπάδι ἀποσταμένο
 μ' ἀνάγια κουδουνίσματα. Σὰ νᾶχει
 στόματα μύρια ἀπὸ μακριὰ φερόμενο
 τὸ μαιστρέλι ἐχύθηκε στὴ ράχη.
 Δῶ πάνου κελαιδίσματα και ἀγέρια
 και βούσες και κοπάδια ἂν δὲ σωπαίνουν
 τὰ βράδια, τίς αὐγές, τὰ μεσημέρια,
 βουβὸς πλανιέται ὀλόγιτρα και μόνος
 σὺν ἦσκιος μὲς στα δέντρα πὸν σταίνουν
 και σιγοκλαίει ὁ ἀνθρώπινος ὁ πόνος.

ΣΤΕΦ. ΜΟΡΦΗΣ.

— Μὲ τὸ ἀρχίνισμα τοῦ καινούριου ρομάντζου τοῦ Παρορῆτη στὴ μορφή τοῦ «Νουμά» ἔγινε κάποια ἀνωμαλία. Ἀπὸ τὸ ἐρχόμενο φύλλο τὰ πράματα θὰ ξαναρθοῦνε στὴ θέση τους.

— Ἡ γνώμη μας, ἡ ταπεινὴ πάντα, εἶνε πὼς ὁ κ. Μαλακάσης δὲ θὰ ζημιονότανε ἂν εἶχε τὸ ὑψος λιγότερο θυμωμένο στὴν ἀνταπάντησή του. Ὁ κ. Παλαμάς δὲ θύμωσε σὺζήτησε. Καὶ μποροῦσε, θαρροῦμε, νὰ τὸν μιμηθεῖ κι ὁ κ. Μαλακάσης σ' αὐτό.

ΜΙΑ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗ ΑΝΤΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ο κ. Παλαμάς δοκιμάζοντας να πνιχθή σε μικρό μου περί Ντανούντσιο σημείωμα δεν απόδειξε νομίζω τίποτε άλλο παρά πως ότι όταν πειράζεται στο αίμα του, λησμονιέται και παραζαλλίζεται κατά τρόπον που μάς αποκαλύπτει ολόκληρος.

Δεν είμαι καθόλου χαιρέκακος και θα λυπηθώ πολύ αν παρασυρθώ και ανταπαντήσω σε μερικά σημεία με πρόμοιο βάνκυστο τόνο «*αντιπροσώπων κάλπης ύποψηφίου*» με τον όποιον αυτός πραγματικά μίλησε, γιατί εγώ, δόξα τῷ Θεῷ, δεν είχα και κανένα υποψήφιο πρὸς ὑποστήριξη.

Σημειῶν λοιπὸν πῶς δὲν ἐπρόκειτο περὶ τῆς ἀξίας τοῦ Ντανούντσιο καὶ τοῦ Ἁγίου Σεβαστιανοῦ, ὅπως μὲ ἐπιθετικὴ ἐφευρετικότητα μετατόπισε τὸ ζήτημα ὁ κ. Παλαμάς, ἀλλὰ καθόλου περὶ τῆς ἀπὸ σκηνῆς ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας αὐτοῦ, ποῦ δὲν ἔχει, ὅπως γνωρίζουν καὶ οἱ πνευματικὰ νήπιοι ἀκόμα, καμμιά σκέψη μὲ τὸ μεγαλεῖο ἐνὸς ποιητοῦ καὶ τοῦ ἔργου του.

Ἐπαναλαμβάνω λοιπὸν ὅτι ὁ «Ἁγ. Σεβαστιανὸς» ἀπέτυχε, καὶ ἀπέτυχε κατὰ τέτοιον τρόπο μάλιστα ποῦ νὰ ἀνγκάσουν τὸν ἴδιον ποιητὴ νὰ δηλώσει πῶς δὲ θάγραφε πιά παρὰ μόνον γιὰ τὸν κινηματογράφο!

Αὐτὰ σχετικὰ πρὸς τὴν παράστασι, γιὰ τὴν ὁποία ἐγὼ τοῦλάχιστο μίλησα.

Ὅσο γιὰ τὴ γλῶσσαν, ἐπιμένω νὰ λέγω, πῶς ἐπέρασε ἀπὸ διορθώματα τρίτων, ἔστω καὶ ἂν τοὺς τρίτους αὐτοὺς, ὅπως ὁ *Μολιέρους τὴν ὑπερηγερία του*, κατὰ τὴν εὐπρεπῆ φράση τοῦ κ. Παλαμά, τοὺς ἔβαλε ὁ πλάτης του στὸ χέρι, — ὅταν Ἰταλὸς βέβαια ποῦ εἶνε — μομφή ποῦ ἐγὼ δὲ θὰ τὴν ἀπέδυνα ποτὲ στὸν Ντανούντσιο, ἐπέρασε λέγω ἀπὸ τρίτους, γιατί οὔτε αὐτὸς, πιστεύω, οὔτε οἱ κριτικοὶ του, θὰ ἔδιναν καμμιά σημασίαν αὐτό, δεδομένου πῶς οὔτε ὁ Ντανούντσιο ἐσοφίστηκε ποτὲ νὰ προχάγη τὴ γαλλικὴ γλῶσσαν, οὔτε οἱ κριτικοὶ του πῶς θὰ λάβαιναν σοβαρὰ ὑπὸψιν τῶν τῆ λεπτομέρεια αὐτῆ, γιατί δὲν ἐπρόκειτο βέβαια περὶ τέτοιος ἀπὸ μέρος τοῦ ἀξιώσεως.

Κατὰ συνέπειαν καὶ σ' αὐτὸ ἀδέξια παρεμβλήθησαν ἀπὸ τὸν κ. Παλαμά κομμάτια γνώμης διαφόρων κριτικῶν, δύο ἀπὸ τοὺς ὁποίους (γιατὶ ὁ Μ. Βογγιὲ δὲν πιστεύω ποτὲ νὰ ἔκρινε τὸν Ντανούντσιο σχετικὰ μὲ τὴ γαλλικὴ γλῶσσαν) πραγματικὰ εἶνε ἀξιοσημειῶτοι, ὁ Βιδου καὶ ὁ Sunday, τῶν ἄλλων ποῦ ἀναφέρει ὁ κ. Παλαμάς — ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ γάλλων κριτικῶν — ἀγνώστων ὀλοκληροτικὰ στὸ γαλλικὸ πνευματικὸ δημόσιον καὶ μὴ ἐκτεινομένων πέραν τοῦ κύκλου τῶν ἀναγνωστῶν τῶν φύλλων στὰ ὁποῖα γράφουν, ἀδέξια, γιατί δὲν ἀποδείχνουν τίποτε ἄλλο παρά πῶς ἡ γλῶσσαν εἶνε ἴσως χωρὶς σφάλματα καὶ ἀξία ἐκείνων ποῦ τὴν ἐπεμελήθησαν, ὅπως λέγουν, μολονὶ καὶ στὰ ἀναφερόμενα ἐκεῖνα τοῦ Sunday καὶ τοῦ Βιδου, κατὰ ἀπὸ τὰ ψιθυρισμένα μοιάζει νὰ διαφαίνεται, ἴσως ἐ-

πειθὴ καὶ αὐτὰ εἶνε ἔτσι βαλμένα «*στὴν τύχη*» ἀπὸ τὸν κ. Παλαμά.

Λυποῦμαι ποῦ δὲν ἔχω μαζί μου ἓνα φύλλον, δὲ θυμᾶμι τὴν ποιῆσάν σοδρόττης ἐφημερίδας, ὅπου τὸ κοινὸ αὐτὸ μυτικὸ ἀποκαλύπτεται καὶ ἐγγράφως, χωρὶς οὔτε νὰ διαψευστῆ ποτέ, καθόσο γνωρίζω, ἀλλὰ καὶ οὔτε, γιὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινής, νὰ τονιστεῖ πούθεν ἰδιαίτερα σοδρά, γιὰ τοὺς λόγους βέβαια ποῦ ἀνάφερα παραπάνου.

Ἐπιφυλάττομαι ἀργότερα νὰ ζητήσω τὴν ἐφημερίδα ἐκεῖνη, στὴ βιβλιοθήκη μου στὸ Παρίσι, ὅπου τὴν ἐφύλαξα καὶ νὰ μεταφράσω τὸ σχετικὸ ἀρθρον, ὅπου καὶ ροκοκὸ μερικὰ, καθὼς θυμᾶμι πολὺ καλὰ, ἀναφέρονται τῆς γαλλικῆς γλώσσας, ποῦ διέφυγαν, φαίνεται τοὺς διορθωτὰς τῆς, τὰ «*παράξενα*» ἴσως τῆς κριτικῆς τοῦ Βιδου καὶ γιὰ τὰ ὁποῖα ἐγράφησαν ἀκόμα καὶ σατυρικοὶ στίχοι, μερικοὺς ἀπὸ τοὺς ὁποίους προχτὲς μοῦ τοὺς ἀπήγγειλε ὅπως τοὺς εἶχε διαδάσει καὶ τοὺς θυμώτανε καλὰ, ὁ δυνατότατος δραματικὸς συγγραφέας τοῦ *Ἀσπρου καὶ τοῦ Μαύρου*, ὁ δικὸς μὲς Μελάς.

Ὅσο γιὰ ἄλλους ξένους ποῦ ἔγραψαν ἢ γράφουν γαλλικὰ καὶ εἶνε σήμερα περὶ τοὺς τριακοσίους τὸ ὀλιγότερο, οἱ ἰσότημοι τῶν τριῶν τεσσάρων ἰδικῶν μὲς ποῦ τοὺς μιμοῦνται, κανεὶς ἀπὸ αὐτοὺς δὲν ἐπέρασε γιὰ γάλλος συγγραφέας, γιατί κανεὶς δὲν τὸ ἐφαντάστηκε πιστεύω αὐτὸ ἀπὸ τὸν Σουεμπερν ἕως τὸν κ. Καννοῦντο, καὶ δὲν ἔγραψαν τὴ γλῶσσαν τοῦ Ραλίνα, παρὰ ἀπὸ γούστο, ἀπὸ ἀνάγκη χρηματικῆ, ἀπὸ ἄλλη αἰτία ὁποιαδήποτε, καλλιεργήσαντες ἢ καλλιεργοῦντες, οἱ περισσότεροι τοῦλάχιστον ἀπὸ αὐτοὺς, πρὸ πάντων τῆ γλῶσσαν τῶν κατέρων των.

Γιὰ τὰ θαύματα δὲ μὲ τὰ ὁποῖα ὁ κ. Παλαμάς πολυλογεῖ ἐρεθιζόμενος ἰδιαίτερα, τὸν βεβαιῶνω καὶ πάλι, σύμφωνα μὲ τὸν ὅρισμό ποῦ ἔδωσε αὐτὰ ὁ θεὸς Ρενάν, πῶς *δὲν ἐπαναλαμβάνονται*.

Ἐὰν δὲ σὲ τέσσερα ἀνόμοια καὶ ἀφαντάστου διαφορετικῆς ἀξίας ὀνόματα, μὴ ἔχοντα καμμιά μεταξὺ τους σκέψη, στὴ γαλλικὴ λογοτεχνία, ποῦ ἀλαφροσυνειδήτητα καὶ ἀσχημέρα ἀνακάτεψε στὴν ἀπάντησί του ὁ κ. Παλαμάς, βρισκεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ποιητῆ Γκριφέν γιὰ νὰ σκεπαστεῖ κάπως ἡ χοντροκοπιὰ τοῦ ἀνακατώματός, καὶ γιὰ νὰ μᾶς δεῖξη ἀκόμα, φαίνεται τὴν εὐκολία μὲ τὴν ὁποῖαν ἡ γαλλικὴ γλῶσσαν προσφέρεται στὰ διανοήματα τῶν ξένων, πληροφορῶ τὸν Ἑλληνα κριτικὸ τοῦ Ντανούντσιο, πῶς ὁ Γκριφέν μὲ τὸν Σ. Μερίλλ, ποῦ θεωρεῖται στὴ Γαλλία ποιητῆς πολὺ ἀνώτερός του, ἀλλὰ ποῦ κι αὐτὸς ἀκόμα δὲν ἐφτασε σὲ κανένα ἀξιοσημειῶτο ὕψος, ἂν δὲν ἐγεννήθησαν στὴ Γαλλία, ἐξεπατρίστησαν βρέφη ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ, ἐσπούδασαν σὲ γαλλικὰ σχολεῖα καὶ λύκεια καὶ ζοῦν πολῖτες γάλλοι ἀπὸ τὰ πρῶτα παιδικὰ τους ψελλίσματα, χωρὶς καὶ νὰ περάσουν ποτὲ γιὰ γλωσσολάστες, ἢ νὰ παρουσιάσουν στὴ γλῶσσαν ποῦ μεταχειρίζονται κανένα ἄλλο, ἐπαναλαμβάνω, ἐξαιρετικὰ ἰδιαίτερο χάρισμα.

Τὸ θεῦμα, βέβαια, συντελέστηκε. καὶ ἀποκλήθηκε μάλιστα Ἑλληνικὸ ἀπὸ τὸ διάστημα Φηγγιέ, μοναδικὸ στὰ γαλλικὰ γράμματα ἀπὸ τὸν Μπαρρές, κητ-πληκτικὸ, ἀπὸ τοὺς ἐξ ἐπαγγέλματος γραμματολόγους, ἀλλὰ συντελέστηκε ἀπὸ Κεῖνον ποὺ ἕνας ἐστάθηκε, θαυμασμένος γαυτὸ ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα πνεύματα τῆς Γαλλίας, τὰ ὁποῖα ἢ παραζαλισμένη νεοελληνικὴ σοφία ἀδύνατο νὰ ξεχωρίσει, πολεμημένος μὲ κκκία καὶ μωρὸν ἐγωϊσμό, ἀπὸ τὰ περιορισμένα καὶ σχολαστικά, μὲ ἀμάθεια καὶ κοιμισμένη διάνοια ἀπὸ τὰ γκακρὸν ντὲ λέττρ, ποὺ κιχὺτὰ ἀκόμη δὲν ἐτόλμησαν ὅ,τι οἱ κριτικοὶ μᾶς ἐδῶ τῶν ξένων λογοτεχνιῶν, ποὺ ὄχι μοχτηρὰ καὶ μικροφιλότιμα, ἀνεύλαβα καὶ ἀσυνήδειτα, ὅπως μοῦ ἔλεγε κάποιος προχθές, ἀλλὰ ἀπὸ τῆ σύγχυσης ποὺ παθαίνουν τῶν ἀξιῶν, ὅπως ἐγὼ πιστεύω, ἀνακκετεύουν τὸ μεγάλο του ὄνομα μὲ νεοελληνικὰ ὀνόματα φιλοπόνων γαλλικογράφων. Τὸ θεῦμα συντελέστηκε πλήρες καὶ ἐκηρύχθηκεν ἀκόμη ἀπὸ ἕνα Α. Φράνς, ἀπὸ ἕνα Μωρράς, ἀπὸ ἕνα Μπαρτοῦ, ἀπὸ τὸ Ροστάν, τὸν Π. Φόρ, καὶ κκτὰ τρόπο ἀπὸ ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν, ποὺ μόνο τὴν αὐθάδεια νὰ μὴ φοβίζει, τὴν ἀγραμματοσύνη καὶ τὴ μωρία. Λόγια αὐτὰ στὸ Temps δημοσιευμένα τοῦ Sunday.

Περνᾷ μάλιστα καὶ γιὰ θρησκεία μὲ κηθητὲς καὶ ἀποστόλους ποὺ φέρουν ὀνόματα ὅσων ἐκεῖνα τοῦ Αταγιέντ, τοῦ Ντὺ-Πλεσσύ, τοῦ Ρεννώ, ὀνόματα ποὺ ἀναφέρονται σήμερα μὲ ἀπειρο σεδασμὸ καὶ ποὺ θεωροῦνται τὰ ἀγνότερα καὶ τὰ πλέον καθαρὰ στὴν ποιητικὴ τέχνη καὶ στὰ ἔργα τῶν ὁποίων ἢ γαλλικὴ γλῶσσα ἔχει πάρει τὴν ὠραιότητα τῆς ἀπόλυτης τελειότητος.

Ἄλλὰ καὶ στὰ μεγάλα λεξικά, τοῦ Λαρού; καὶ τὰ ἄλλα, ἂν κηταφύγει κνεῖς, πρὸ πάντων στὰ τελευταῖα των συμπληρώματα, τὰ μετὰ τὸ 1910, ὅπου γύρω ἀπὸ τὴν εἰκόνα Ἐκεῖνου συνκεδελφόνεται τὴν ὄνομα του μὲ τὰ μεγαλῆτερα τῶν γάλλων ποιητῶν τῆς ἀκμῆς τῆς λυρικῆς τέχνης, θὰ δεῖ καὶ «ἐπίσημα» ὅτι καὶ ἀστερισμὸν ἀκόμη σημειώνει μὲ τὴ Ρωμηνικὴ σχολῆ ὁ ποιητὴς τῆς Ἐνόνης μὲ τὸ καθαρὸ πρόσωπο καὶ τῆς Ἐριφύλης, ὅμοια μὲ τὸν ὁποῖον μόνο τὸ Ἐφτάστρι τῆς Ρουσαρικῆς πλειάδας φεγγοβολεῖ στὸν οὐρανὸ τῆς ποιητικῆς Γαλλίας.

Ποῖος ὅμως ποτὲ ἀπὸ τοὺς ἐδῶ κητικίζοντας ξεχώρισε μέσα ἀπὸ τὸν κητοδέτη τοῦ M course de France, τὴν ἀλήθεια γιὰ μιὰ ἀσφαλτὴ καὶ ὄχι κηιδαρῶδικο κρήση, τοὺς πνευματιζομένους ἀπὸ τὸ Μωκλαίρ, τὸν Κοέν καὶ τὸν Κανούτο, (!) ἀπὸ τοὺς συγχισμένους καὶ τοὺς συγχίζοντας, τοὺς ἀνακατεύοντας τὸ ἴδιο χοντρόκοπα κέδῶ, τὸ πρῶτο τυχὸν ὄνομα μὲ τὰ ὀνόματα ἑνὸς Sunday καὶ ἑνὸς Bidou, ὅσοδήποτε πασκαλειμένα αὐτὰ τὰ δευτέρα, ἀπὸ ὑπόνοια ὑπεροχῆς, λόγῳ τῶν φύλλων περισσότερο ποὺ γράφουν, ὑποθέτω, μὲ κηρικὰ ἐπίθετα κηκοσημητικά καὶ κἀπως ἐξίριετα.

Ποῖος ποτὲ μᾶς ἐδειξε πῶς συμβουλεύτηκε τὸ Φράνς σὲ τέτλια κητημάτα καὶ τὸ Μωρράς, τὸ Φηγγιέ καὶ τὸν

Μπαρρές, μόνους εἰδικούς νὰ ἀποφανθοῦν γιὰ τὴ γλῶσσα τους, ποῖος ποτὲ μᾶς ἐδειξε πῶς εἶπε σὲ θέση νὰ ζυγιάσει τὴ βηρύτητα στὸ μοναδικὸ λόγῳ τοῦ Ροστάν στὴ Σορμπόννη, (δημοσιευμένο περίστῳ στὸ Temps) ἐκεῖ ὅπου δίπλα στὸ ὄνομα τοῦ Σεννιέ στέκει τὸ ὄνομα Ἐκεῖνου ποὺ ἐθαυματοποίησε κηγματικὰ στὴ γαλλικὴ γλῶσσα καὶ ποίηση, κητρηθεῖς, κκτὰ τὸν ἴδιο Α. Φράνς, μὲ τὸ Ρακίνα στὴν τραγωδία, καὶ στὸ στίχο μὲ τοὺς ὀνομαστότερους τῆς ἀναγεννήσεως; Καὶ τὸν ὕμνο στὸ δάσκαλό του τοῦ πηγγηκηπα γάλλου ποιητῆ ποῖος τὸν λογάρισε καὶ τοῦ Μπαρτοῦ τὸ θαυμασμὸ καὶ κἀθε ἀριττου καὶ κἀθε ξεχωριστοῦ;

Ἄκόμη καὶ τῶν δύο κημηνητικῶν κητικῶν τοῦ Temps καὶ τῆς «Ἐφημερίδας τῶν συζητήσεων», ἂν κηρακολουθοῦσαν συτημητικώτερα καὶ μὲ περισσότερη προσοχῆ τὸ ἔργον (καὶ τοὺς κητικὸς αὐτοὺς πρῶτος ἐγὼ νομίζω τοὺς κηρουσίασα στὸ ἑλληνικὸ κημόσιο στὴν κηρὶ Π. Φόρ κηλέτη μου στὴ Νέκ Ζωὴ) θὰ ἔδλεπαν οἱ ἀνακκλύφαντες κηρὶς κημμιά ὑπεύθυνη κηθήθεια ἄλλοτε σὲ σκηουργὸ ὁμοφυλλό των, ἄκνηστο στὴ γαλλικὴ ποίηση, τὸ διάδοχο τοῦ ντὲ Διλ καὶ τοῦ Μκλέρμπ (!) θὰ ἔδλεπαν, λέγω, θὰ κητόρθωναν ἴσως νὰ ξεχωρίσουν, πότε κηροφέρουν κηχὺτοί, κηκνητῶμενοι μὲ τοὺς ἀριτοὺς ποὺ κηροκἀφερα, ἀκηπηφύλαχο θαυμασμὸ σὲ κηγάλα ἔργα τῆς γαλλικῆς Τέχνης, ὅπως κημδαίνει μὲ τὴν Ἰφιγένεια τοῦ Μορέας (*), π.κ., καὶ πότε κηλατικὴ ἀβρότητα, σὲ κηροκἀθειες ὑπέροκων ἴσως, ἀλλὰ ξένων κηγγραφέων, ὅπως κηνέδη μὲ τὸν Ἄγιον Σεδαστιανὸν τοῦ Ντκγούντσιο. Αὐτὰ γιὰ τὴν ὄρα.

M. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

(*) Ἡ Ἰφιγένεια τοῦ Μορέας δὲν πέτυχε κηρισσότερο στη κηκηνη ἀπο τὸν Ἄγιο Σερασιωνό, κηολοῦν κηροκἀθήθηκε πολὺ κηρισσότερος φορὲς στὴ Γαλλικὴ κηωμωδία, ἀντὶ αὐτοῦ ὅμως ἐκιδάχτηκε σὲ τρία ὡς τότε Πανεπιστήμια, δύο γαλλικὰ καὶ ἕνα ἀκηρικάνικο, ἐκιδάχτηκε δὲ ἀπὸ κηηητῆδες ἑνὸς κηρισινουὸ κηεγγίου — κηευθυντῆς τοῦ ὁποίου εἶναι κηκτὰ ὃν Μπαρρές μᾶς δόξα τῆς Σορμπόννης — κημῆ, ποὺ κηκτὰ τὸν ἴδιο κηκει, ὁ, ἀκηομέται σιὺς κηγαλῆτες οὺς κηγκηκὺς καὶ ποὺ δὲν τὴν εἶδεν ὡς κηωρα κηνέας ἀπο τοὺς οὐκηρόκους.

M.

Ο.ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Ὁ «Κηθρέφτης» ποὺ κηίξεται στὰ Ἐξάρχεια, στὸ κηατρῶμα τῆς κηιτονιαῖς μῆς, κηαλαῖε τὸν κῶσμο. Ἐξυπνη ἐκηθεώρηση, καὶ μὲ τὴ Ροζαλίτσι μάλιστα, κηαὶ κηακητωκηνη. Τὰ κηιστίχα ποὺ κηίνονται κἀθε βράδῳ σιὺς κηακῆς ἔκουν ἀκηκετὸ γουῆστο. Νά, δύο ἀπ' αὐτὰ:

Νά, κη ὁ κηεινὸς κηεταφροκῆς, ὁ Κῶστας Τηκηοκηλίδης, ποὺ ἄλλο εἶναι νὰ σου πῶ κηαὶ ἄλλο νὰ τὸν ἴδεις, ποὺ ὡς κῶρα σκῆρέματα ἐκῆτο μᾶς ἔχει κηεταφροκῆσει κη ἂν κηαῖε ἔτσι ὀκἀκηρη δὲν τὸν κῶνει ἢ Πλάση.

Ἡρθε νὰ δεῖ τὰ κηουτρα τοῦ ἀπόψε σιὸν «Κηθρέφτης» τὸ κηκηολοῖ τοῦ «Νουμά» τοῦ κηαλλιαροῦ κηαὶ κηεῖτη. Νουμάς ὁ κῆρ, Νουμάς ὁ κῆρς, ὁ Γκῶλφης κη ὁ Σιτοκηάννης κη ὁ Πκροκῆτης ὁ κηεινὸς ὅπου τὸ νου σου κηάνεις.

— ἸΨΕΝ: «Ὁ ἀκῆκῆκων Σόλκας», κηεταφρ. Κ. Αὐγέρη Λογοκηκηνικὴ βιβλιοκῆκη Φέξη, 1915.) Δρ. 1,50.

ΜΕΓΑΛΥΝΥΡΙΑ

1

Στῆς Σπουδῆς στρατιώτης
τῆ στρατά ἐγώ,
μὰ οἱ ὁρμές τῆς νιότης
πῶς στὸ πείσμα σου σπαρταροῦν!
Κ' ἡ Σπουδὴ—πλανεύτρα—
πάλι ἂ μὲ σέρνῃ, ἢ σκέψη
στὴ φλόγα τῆς Ἀγάπης
ἐξαυλῶνεται

2

Τῆς ὄνειροπλέχτρας
Ἀνατολῆς
ἔγραφε τραγούδι
τὸ κορμί σου κυματιστό·
τὸ χρυσὸ ποτήρι
μὲ τὸ κρασί τοῦ πόθου,
ποῦ δὲ θὰ μὲ κεράσῃς,
στὸ χέρι σου ἄστραφτε.

3

Οὔτε σὰ γελάδα
φεγγόπλαγη
καὶ σὰν πέρδικα οὔτε
ποῦ τὸ διάβα τῆς θορυβεῖ·
σὰν τὴν ἀλαφίνα
περνᾶς ἐσὺ κι ὄμπρός σου
τοῦ κυνηγοῦ τὰ χέρια
πέφτουν παράλυτα

4

Τάνηφόρι πῆραν
οἱ κοπελλιές
τάνθη φορτωμένες·
ἀνεβαίνεις ἐσὺ γυμνή—
Σειοῦνται αὐτὲς καὶ πέφτουν
τὰ λούλουδα· κ' ἐσένα
λυγιέται τὸ κορμί σου
κρίνος καὶ ὑψώνεται.

5

Σὰν καλογεράκι
στοχαστικό,
ποῦ μ' ἀργὸ κοντύλι
ζουγραφίζει τὴν Παναγιά,
στοῦ γιαλοῦ τὴν ἄκρη
τὴ λυρική γραμμὴ σου
θὰ πάω νὰ βρῶ, σὲ κῦμα
φεγγαροφίλητο.

6

Τὰ ματόφυλλά σου
ροδόφυλλα·
καὶ τὸ δάκρι λάμπει
σὰ διαμάντι δροσοσταλιᾶς·

κι' ἂν, σὰν πεταλούδα,
τὸ βλέμμα μου τ' ἀγγίξῃ
τὰ φύλλα ἀπαλογέρονται
χαμηλοθώρητα.

7

Ρόδο τὰ φιλιὰ μου
φλογᾶτο ἀνθοῦν·
νά το! σοῦ τὸ φέρνω
γιὰ τοῦ κόρφου σου τὸν ἀφρό.
Κι ἂν τὸ ξεφυλλίσῃ
ἢ μπόρα τῆς ὀργῆς σου,
τὰ σκόρπια κ' ἂν ἄς πέσουν
φύλλα στὰ χέρια σου.

8

Σὰ δυὸ περιστέρια
λευκὰ-λευκὰ,
ποῦ φτεροκοποῦνε
στὶς κολώνες ἀρχαίου ναοῦ,
παίζουν καὶ τὴ λάμψη
τοῦ φεγγαριοῦ, ὡς προσπέφτει,
τὴ χύνουνε τραγούδι
τὰ χροάντα πόδια σου.

9

Στὴ φεγγοβολούσα
περγαμηνῇ
κόκκινο καὶ μαῦρο
τὰ κοντύλια τὰ τεχνικὰ
τὸ βιβλίο γιὰ σένα
χαράζοντε, στῆς πνοῆς σου
τὰ μύρα μυρωμένο,
Ποδοκρατόρισα!

Θιάκι.

ΜΕΛΙΚΕΡΤΗΣ

ΑΘΗΝΙΩΤΙΚΕΣ ΓΡΑΦΕΣ

Τ

Πληθαίνανε πολὺ ὀλόγυρά μου οἱ ἀθροτάκοι.
Θὰ μπουχτίσω πιά νὰ γλεντάω μὲ τὴ μισερὰδα τους.
Εἶναι ὄλοι σοβαροί, κι ὁ καθένας τους ἔχει κι ἀπὸ μιὰν
ιδέα.
Ὅσο μοῦ ἀπλώνουνε τὴν ιδέα τους, τόσο τὴ βλέπω πῶ
σιγαμερὴ καὶ μὲ στενότερο νόημα.
Θέλουνε νὰ μοῦ κάμουνε τὸν ἀφέντη, γιατί δὲν τοὺς δέ-
χουμαι γιὰ δούλους μου.
Εἶναι πολλοί.
Μάχονται νὰ σκαρφαλώσουνε ἀπάνω μου καὶ νὰ μὲ γο-
νατίσουνε ὄλοι μαζί μὲ τὸ βαρὸς τους.
Εἶναι οἱ Γαλεῶτες τῆς μικροπολιτικῆς.
Φτάνει νὰ σιστεῖ κανεὶς γιὰ νὰ τοὺς σωρίσει χάμω.
Κι ὅμως μοῦ ἀρέσει νὰ παίζω μὲ τὴ δύναμή μου καὶ νὰ
τοὺς ἀφίνω στὴν ἡσυχία τους.
Ἄφροτοι μετροῦνε τὶς βουκκας ποῦ τρώει τάρφανὸ καὶ τὸ
νερὸ ποῦ πίνουνε τὰ διψασμένα τὰ λουλούδια.
Δὲν ἀφίνουνε παράθυρο ἀνοιχτὸ στὸ σπῆτι τους μὴν τύχει
καὶ μπῆι τοῦ ἄλλουνοῦ ὁ πόνος.
Ἄ δὲν πεθάνουν ἀπὸ ἀσφυξία, θὰ τοὺς πνίξει τῆς ιδέας
τους ἡ στενάδα.
Τί ἀνάγκη νὰ σείσω τὸ κορμί μου;

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, άρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συνδρομή χρονιάτικη : Δρ. 20.

Βρίσκεται στο βιβλιοπωλείο Γ. Βασιλείου (όδος Σταδίου 42

και στο έφημεριδοπωλείο Γιαννοπούλου, οδός Πανεπιστημίου 81, (Χαυτεία).

ΤΗΣ ΖΕΣΤΗΣ

ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΙΣ CONTRA IBSEN

Ο άθάνατος Κουλουμβάκης δημοσιεύει τὰ κóλουθα θεία και άθάνατα στον «'Αστέρ» (10 Ίουλίου 1915, σελ. 1, στήλ. 5—6).

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ

Παρέστημεν και ήμεις εις τήν έν τῷ θεάτρῳ Κυβέλης παράστασιν τῆς «'Αγριόπαπιας» τοῦ Ίψεν. Καί είδομεν και ήμεις ένθουσιασμούς και ήκούσαμεν πολλά χειροκροτήματα—διότι έπρεπε και τοῦ λόγου των νά δείξουν, ότι έννοοῦν και θαυμάζουν τόν Ίψεν! Καί ανέγνωμεν και εις μίαν έφημερίδα : «Ναός Τέχνης χθές τὸ βράδυ τὸ θέατρον τῆς Κυβέλης».—

Και άπαντῶμεν: «Ναός βλακειάς, άνισορροπίας, άσυναρτησίας, έκφυλισμοῦ, άνθηθικόθητος και πάσης έλεινότητος». Μία κακῶς λειτουργούσα νευρολογική κλινική παρουσιάζεται επί τῆς σκηνης τοῦ θεάτρου. Δέν παραβαίνονται μόνον οί κανόνες τῆς ποιήσεως, ήτις εἶνε ή βασίλισσα τῶν καλῶν τεχνῶν, δέν παραβαίνονται μόνον οί κανόνες περι επί σκηνης δράματος, ὅπερ εἶνε μετὰ κάλλους παράστασις σφοδρῆς πράξεως, έμπνεούσης τόν έρωτα πρὸς τὸ καλόν και τὸ αγαθόν, τόν θαυμασμόν πρὸς τὸ μέγα και τὸ ύψηλόν, τόν άποτροπιασμόν άπέναντι τοῦ κακοῦ και άισχροῦ, άλλα οί κανόνες πάσης λογικῆς και πάσης αἰσθητικῆς, εις σκηνας άσυναρτήτους και εις σκέψεις μωροτάτας. Οί δὲ τύποι τῶν δρώντων προσώπων εἶνε έπαναλέγμεν, τύποι άνισορρόπων και εκφύλων, μερικοί δὲ εκ τῶν άπιθανωτάτων. Τίποτε δέν άποτρέπει άπό τοῦ κακοῦ και άισχροῦ, τίποτε δέν προτρέπει ίσχυρῶς πρὸ τὸ καλόν, τὸ αγαθόν, τὸ μέγα και ύψηλόν. Θέματα, έφ' ὧν άσχολεῖται και πρέπει ν' άσχολήται μόνον ή Ίατρική, χρησιμεύουν διὰ τήν ποιητικὴν και δραματικὴν τέχνην!

Άλλά περι τόν Ίψεν έχει γείνη φοβερός και τρομερός θόρυβος πυχλόσμιος. Καί θεωρεῖται μεγάλη μεγαλοφυΐα! Πηγαίνει, λοιπόν, μέγα πλήθος προδιατεθειμένον νά θαυμάση, νά χάσκη, νά χειροκροτή! Καί τοιουτοτρόπως διαστρέφεται ὁ σκέψις και τὸ συναίσθημα τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν. Έχουμεν έλπίσει, ότι ὁ διεξγόμενος μέγας πάλεμος θά μάς λυτρώση άπό τούς νευρασθενικούς άνισορρόπους, οἵτινες δλέπουν τούς κανόνες τῆς ζωῆς εις τὰ συμπτώματα τῶν νόσων, δηλαδή εις τὰς νοσηρότητας, τὰς παρεκκλίσεις, τὰς λυπηράς εξαίρέσεις τῆς ζωῆς.

Δέν αξίζει νά γράψωμεν πλειότερα δι' έργον βλακῶδες, άσυναρτητον, ὑπὸ πᾶσιν έποψιν άποκρουστικόν και άνιαρώτατον.

E. K.

ΕΝΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑ

Ο ποιητής Κωστής Παλαμάς έστειλε στον Πάνο Δ. Ταγκόπουλο, για τις «Πρόζες» του, τὸ ακόλουθο γράμμα, πὸν τὸ δημοσιεύομε δὸν γιατί έχει κάπως πὸν γενικὸ χαρακτήρα.

Ἀθήνα 6.7.1915.

Ἀγαπητὲ Πάνο,

Δέν εἶναι ποτὲ άργά — ὅσο κι άν κανεις φαίνεται πὸς πάει νά φασκελώση τούς κανόνες τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς πὸν κάποτε θέλουμε, βέβαια, φασκέλωμα — δέν εἶναι ποτὲ άργά για νά εκφράση κανεις τήν έντύπωσή του άπό τὸ έργο ενός ποιητή, για νά ευχαριστήση, για νά συγχαρή.

Τὸ χειμώνα μου έστειλες τις «Πρόζες» σου, τὸ καλοκαίρι σου άποκρίνομαι. Συγκοινωνία με μουλάρι. Πάλι καλά. Μά εἰ «Πρόζες» σου δέν άνυπομονοῦν, καθὼς φαίνεται. Βρίσκονται ή με τὰ χιόνια ή με τὴ λάυρα, στη διάθεσή μας. Χιτὸς ακριβῶς τις ξαναπήρα και τις ξανακοίταξα. Καί τις ήυρα καθαρία ροδογελάσματ' οὔγῆς πὸν προμηνοῦν ὄραλαν ήμέρα. Εἶναι γιομάτες άπό ὄρμη κ' έχουν έναν άέρα. Καί, τὸ σπουδαιότερο, ποιήση, και στη δούλεψή τους μιὰ τέχνη. Τὸ άλογό σου, καλλιγυμένο, άστραπὸς σκορπάει και τραβάει εμπρός. Με τόν καιρό, θά παραμερίσουν ὅσα κακὰ φαντάσματα θά βγοῦνε μπρὸς και θά δυναμώσουν κάποια πλάσματα. Τὸ σκίτσο θά γίνη εἰκόνα, ή εἰκόνα πίνακας. Ύπογράφω πρόθυμα τὸ εγκώμιο πὸν σου έστειλε συντεδς και μετρημένος διδάσκαλος τεχνίτης ὁ Ἀργύρης Ἑφταλιώτης. Ἡ γλώσσα σου ξεχωριστὰ μου άρέσει. Μαζι πλοῦσια και οἰκονόμα. Δὲ φοβάται τὰ σπάνια επίθετα, μά φοβάται τὸ εύκολο άνακάτωμα πὸν άπό ὀκνάδα ή άπό άφροντισιά κάνει τὴ γλώσσα συχνά πυκνά, και σὲ έργα με τάλέντο, μιὰ άχαρακτήριστη αντιφιλολογική μοζαϊκα.

Οί «Πρόζες» σου κλειοῦνε περίσσια ζωὴ τοῦ ανοιχτοῦ, τοῦ ὑπαιθρου, τοῦ φυσικοῦ πράμα πὸν με κάνει νά ζηλεύω τόν κλεισμένο ἐμε καλαμαρά. Μυρίζουνε θυμάρι και ζοῦνε στον ήλιο. Κάτι και σάν πρωτότυπο ξεμυτίζει άπό μέσα τους, τὸ καλύτερο προμήνυμα. Ἡ ιδέα τῆς σ κ λ α β ι α ς, πὸν τὴν εκμεταλλεύεσαι, ὀχι σύμφωνα με τήν πατριδολατρική παράδοση, μά με τήν κοινωνική ιδεολογία, μ' έκαμε νά προσέξω σ' αὐτὴ χωριστὰ. Ξεχωριστὰ συμπαθῶ στους «'Ανήστρεφτους».

Πρόζες τις βάφτισες, μά εἶναι πολὺ στίχοι με προσωπίδα πεζογραφική. Ἡ ποιήση, βέβαια, ξεφεύγει και χύνεται και στον πεζὸ λόγο, καθὼς και ή πεζολογική σκέψη, συχνά πυκνά, γλυστράει ανάμεσα στους ρυθμούς τῶν ποιητῶν φαινόμενο πὸν κάποτε μπορεί νά λογαριαστή ψεγάδι, μά πὸν, άν τὸ εξετάσουμε προσεχτικώτερα, θά τὸ ἴδομε πὸς εἶναι έν' άπό τὰ γνωρίσματα τῆς φυσιογνωμίας ποιητῶν άπό τούς πὸν μεγάλους. Μά στην περίπτωσή σου συμβαίνει κάτι άλλο. Μας φτιάχνεις στίχους και μάς τούς παρουσιάζεις με τὸ φόρεμα τῆς πρόζας. Με ὅλα τὰ προηγούμενα τῶν Paul Fort και τῶν δμοιων τους, αντιπαθῶ τέτοιου εἶδους μασκαρέματα! Θέλω τὸ στίχο στίχο και τήν πρόζα πρόζα γιατί αλλοιώτικα χάνω τόν μούσουλα.

Ἄλλ' αὐτὰ εἶναι γεροντικὸς γκρίνιες. Σοῦ σφίγγω τὸ χέρι συναδελφικά και σου εύχομαι προκοπή.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΓΟΥΓΙΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ

Ο ΟΘΕΛΛΟΣ

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΕΟΤΟΚΗ

3—

Χωρίς ωφέλεια και χαρά για μένα.
 Μισώ το Μαύρο, και παντού έχουν γνώμη
 Πώς μέσα στα σεντόνια μου έχει κάμει
 'Εκείνος το έργο το δικό μου. Βέβαια.
 Δεν ξέρω αν είν' αλήθεια, αλλά και μόνο
 Για μιὰ υποψία τέτοιας λογής θα κάμω
 Σὰ νάτ'ην βέβαιο. Αὐτὸς μὲ καλοβλέπει,
 Τόσο καλύτερα ἔτσι θὰ δουλέψουν
 'Απάνου του τὰ σκέδια μου. "Αντρας εἶναι
 Κομπὸς ὁ Κάσσιος· πρόκειται νὰ πάρω
 Τὴ θέση του καὶ μ' ἕνα ὠραῖο φτερό
 Νὰ στολιστεῖ ἢ διπλὴ κατεργαριά μου.
 Μὰ πῶς; μὰ πῶς; Ὅθ' ἰδοῦμε· ἐγὼ σὲ λίγο
 Στ' αὐτὶ τοῦ 'Οθέλλου θένα ψιθυρίσω
 Πῶς ἡ γυναῖκα του ἔχει ἐλευτερίες
 Πάρα πολλές μ' ἐκείνον. Πλουκὸς εἶναι
 Στὴν εἰδὴ καὶ στοὺς τρόπους, κ' ὑποψίες
 Μπορεῖ νὰ δώσει· καμωμένους εἶναι
 'Επιταυτοῦ γιὰ νὰ πλαναίει γυναῖκες·
 'Ελευτέρη ἔχει κι' ἀνοιχτὴ καρδιὰ
 'Ο Μαύρος καὶ νομίζει ἀνθρώπους τίμιους
 Αὐτοὺς ποὺ τέτοιοι φαίνονται μονάχα.
 'Απὸ τὴ μύτη τρυφερὰ κανεῖς
 Μπορεῖ νὰ τονε σύρει σὰ φορτίκι.—
 Εὐρέθηκε! Γεννήθηκε! — Στὸ φῶς
 Τοῦ κόσμου πρέπει νάβγει ἀπὸ τὸν "Αδῆ,
 Τὸ τέρας, κι' ἀπ' τῆς νύχτας τὸ σκοτάδι.

Φεύγει.

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

*Μία παραθαλάσσια χώρα τῆς Κύπρου.
 'Ενας προμαχώνας.*

'Ερχονται ὁ Μοντάνος καὶ δύο ἀρχόντοι.

MONT. Βλέπεις στὸ πέλαο κάτι ἀπ' τὸ ἀκρωτήριο;

TP. APX. Τίποτα, παρὰ μόνο ἀντ'κριασμένη

τὴ θάλασσα· δὲ βλέπω οὔτε παννὶ

στὸ ἀνάμεσα τῆς γῆς καὶ τοῦρανοῦ.

MONT. 'Ο ἀγέρας μεγαλόφωνα, πιστεύω,

'Ἐχει μιλήσει στὴν ξηρά· ποτὲ
 Πιὸ δυνατὰ δὲν τάραξε ἢ πνοή του
 Τὰ μπεντένια μας· κι' ἀν' ἀληθινὰ
 Τὴν ἴδια λύσσα καὶ στὴ θάλασσα εἶχε,
 Ποιὰ δεντρένια πλευρὰ στὴ φύλιασὴ τους,
 'Ἐνῶ θὰ ἐλυῶναν πάνου τους βουνά,
 Ὅθ' ἐμέναν; Τί θ' ἀκούσουνε τ' αὐτιά μας;
 ΔΕΥΤ. APX. Τὸ σκόρπισμα τοῦ Τούρκικου τοῦ στόλου.
 Τί, στάσου μόνο στὸ γιὰλὸ ποῦ ἀφρίζει,
 Ὅθ' σοῦ καστεῖ πῶς τὸ ὀργισμένο βράσμα
 Πετροβολὰ τὰ γνέφη, πῶς τὸ κύμα
 Τὸ ἀνέμοταραγμένο νερὸ ρίχνει,
 Μὲ τὴν ψηλὴ του καὶ τεράστια χήτη,
 Στ' ἀστέρια πῆς 'Αρκούδας τὰ λαμπρά,
 Καὶ τοῦ ἀσάλευτου πόλου σκοτινιάζει
 Τὸ φυλάχτορα. 'Εγὼ ποτὲ δὲν εἶδα
 Παρόμοια τρικυμία στὸ λυσασμένο
 Τὸ πέλαγο.
 MONT. "Αν ὁ Τούρκικος ὁ στόλος
 Καταφυγὴ δὲν ἦρε καὶ λιμάνι,
 Πινίγηκε. Δὲ θὰ μπόρει νὰ βιστάξει
 Τέτοιο κακὸ.

'Ερχεται ἕνας τρίτος ἀρχοντας.

TP. APX. Σὰς φέρνω νέκ, συντρόφοι!

'Ο πόλεμος ἐτέλειωσε· τοὺς Τούρκους

'Ἐδειρε τόσο ἢ τρομερὴ φουρτούνα,

Ποῦ τώρα εἶναι τὰ σκέδια τους χαμένα.

Πολεμικὸ βενέτικο καράδι

Τὸν ἄθλιο χαλασμὸ εἶδε καὶ τὲς δλάβες

Ποῦ τὰ περσότερά τους πλοῖα ἐπάθαν.

MONT. 'Αλήθεια;

TP. APX. 'Ἐδῶ ἔχει ἀράξει τὸ καράδι,

'Ἡ Βερονέζα· κι' ὁ Μιχάλης Κάσσιος,

'Ο ὑπασπιστὴς τοῦ πολεμάρχου 'Οθέλλου,

'Ἐδῆκε στὴν ξηρά. Στὴ θάλασσα εἶναι

'Ο Μαύρος ποῦ στὴν Κύπρο πληρεξούσιος

Διορίστηκε.

MONT. 'Εγὼ χαίρομαι γιὰ τοῦτο.

Εἶναι ἄξιος κυβερνήτης.

TP. APX. 'Αλλὰ ὁ ἴδιος

'Ο Κάσσιος, μολονότι γιὰ τοῦ Τούρκου

τὴ συφορὰ παρήγορα μιλοῦσε,

Ὁλιμμένος ἐφαινότου καὶ ἐδεότου

ρός νὰ φτάσει ὁ Μαῦρος, ποῦ ἀπὸ κείνον
Τὸν εἶχε ξεχωρίσει ἡ τρικυμία.
MONT. Ἄς κάμει ὁ Θεός· τὸν ἔχω ὑπηρετήσει·
Καὶ ὁ ἀντρας ξέρει σὰ στρατιώτης τέλειος
Νὰ προστάξει· μὰ ἄς πᾶμε στὸ ἀκρογιάλι·
Τόσο καὶ γιὰ νὰ ἰδοῦμε τὸ πλοιο πούρθε,
Ὅσο καὶ γιὰ νὰ ρίξουμε τὸ βλέμμα,
Γιὰ τὸ γενναῖον Ὀθέλλο στὴ μακρότη,
Ὅς κεὶ ποῦ ἀνακατόνεται τὸ θῶρι
Τοῦ γαλαζίου οὐρανοῦ καὶ τοῦ πελάγου.
TP. APX. Ἐλάτε, ἄς πᾶμε, τί κάθε στιγμή
Μποροῦμε νὰ προσμένουμε ἔρχομους.

Ἐρχεται ὁ Κάσιος.

ΚΑΣ. Γενναῖοι τοῦ πολεμόχαρου νησιοῦ,
Εὐχαριστῶ σας ποῦ ἀγαπάτε τόσο
Τὸ Μαῦρο. Ὁ Θεός ἐνάντια στὰ στοιχεῖα
Ἄς τὸν βοηθήσει, τί τὸν ἔχω χάσει
Σ' ἀσκημη θάλασσα.

MONT. Ἐχει πλοιο καλὸ ;
ΒΑΣ. Καταξυλὴ ἔχει πλέρια τὸ καράδι.
Κ' εἶναι ὁ πιλότος ἄξιος καὶ καλός :
Κ' ἔτσι μποροῦν οἱ ἐλπιδες μου, ποῦ τόσο
Πολὺ δὲν ἔχουν φάγει ὥστε νὰ σκάσουν,
Τὴν πιστευτὴ γιαιτρεία τους νὰ προζμένουν.
Μιά φωνὴ ἀπὸ μέσα. Ἐνα καράδι, ἔνα καράδι !
ΚΑΣ. Τί εἶναι

Ὁ θόρυβος αὐτός ;

Ἐρχεται ἕνας τέταρτος ἄρχοντας.

TET. APX. Ἡ χώρα εἶναι ἔρημη,
Κι' ἀραδικισμένος ὅλος ὁ λαός :
Στ' ἀκρογιάλι φωνάζει : « Ἐνα καράδι ! »

ΚΑΣ. Οἱ ἐλπιδες μου τὸ λὲν τοῦ στρατηγοῦ μας.
Ἀκούονται κανονιές.

ΔΕΥΤ. APX. Χαίρετισμούς μας δίνουν τὰ κανόνια.
Τοῦλάχιστο εἶναι φίλοι μας.

ΚΑΣ. Κύριέ μου,
Παρακαλῶ σε, πήγαμε νὰ ἰδεῖς
Ποιὸς ἦρθε ἐδῶ καὶ πληροφορήσέ μας.

ΔΕΥΤ. APX. Πηγαίνω.

Φεύγει.

MONT. Πές μας, ὑπακτιστή, εἶναι παντρεμένος ;
Ὁ στρατηγός σας ;

ΚΑΣ. Ναι καὶ εὐτυχισμένα.
Ἐκέρδισε μιὰν κόρη ποῦ εἶναι τύπος
Περιγραφῆς καὶ ξεκουσμένης φήμης,
Ποῦ ξεπερνᾷ τὲς φαντασιές τῆς πέννας
Τῶν παινετάδων, μιὰν ποῦ τοῦ κορμιοῦ τῆς
Τὰ φυσικὰ τὰ κάλλη ἀποστομόνουν
Τοὺς ἐφευρέτες.

Ξανάρχεται ὁ δεύτερος ἄρχοντας.

Αἰ, ποιὸς ἔχει φτάσει ;

ΔΕΥΤ. APX. Τεῦ Μαύρου ὁ φλαμπουριάρης ; κάποιος

ΚΑΣ. Εἶχε ἄγγελο καλόγνωμο προστάτη ! [Γιάγος.

Καὶ οἱ φουσκοθαλασσιές κ' οἱ τρικυμίες
Κ' οἱ ἀνέμοι παῦ σβουρίζουν κ' οἱ τραχειές
Οἱ ξέρες κ' οἱ ἄμμοι οἱ σφιραστοὶ—προδότες
Ποῦ ἀδράζουν τὲς ἀνύποφτες καρῆνες
Κρυμμένοι κάτω ἀπ' τὸ νερὸ—σὰ νάχαν
Τὴν αἴσθηση τοῦ ὠραίου, τὸ φυσικὸ τους
Τὸ φονικὸ τὸ ἔργο ἐλησμονήσαν,
Ἄφινοντας τὴ θεία τὴ Δεσδεμόνα
Ἄδλαβη νὰ περάσει.

MONT. Ποιὰ εἶναι αὕτη ;

ΚΑΣ. Αὕτη ποῦ σοῦλεγα εἶναι ὁ καπετάνος
Τοῦ τρανοῦ καπετάνου μας. Στὰ χέρια
Τὴν εἶχε ἀφήσει τοῦ ἀφοδου τοῦ Γιάγος,
Ποῦ φτάνει ἐδῶ πρωτύτερα ἐφτά μέρες
Ἄπ' ὅ,τι ἐλογαριάζαμε. — Οὐρανέ μου.
Φύλαξε τὸν Ὀθέλλο τὰ παννιά του
Μὲ τὴ μεγαλοδύναμη πνοῆ σου
Φούσκωνε ἐσύ, καὶ κάμε νὰ εὐτυχίσει
Μὲ τὸ τρανὸ καράδι του σὲ λίγο
Τοῦτο τὸ ἀραξοβόλι μας, νὰ δώσει
Φωτιά καινούργια στὴν ψυχρὴ καρδιά μας
Καὶ νὰ παρηγορήσει ὅλην τὴν Κύπρο.

Ἐρχονται ἡ Δεσδεμόνα, ἡ Αἰμίλια, ὁ Γιάγος, ὁ
Ροδρίγος καὶ οἱ συνακόλουθοί τους.

Ἄλλὰ κοιτᾶτε : ἐδῆξαν στὸ γιαιλὸ
Τοῦ καρδιοῦ τὰ πλοῦτη ! Κυπριώτες,
Γονατιστοὶ δεχτήτε τὴν. Νὰ ζήσετε,
Κυρά μου ἡ χάρη τοῦρανοῦ μπροστὰ σου
Καὶ πίσω σου κι' ἀπ' ὄλες τὲς μεριές
Ἄς σὲ περικυκλόνει.

ΔΕΣΔΕΜΟΝΑ. Εὐχαριστῶ σε,
Κάστιε, τί ξέρεις γιὰ τὸν Κύριό μου ;

ΚΑΣ. Δὲν εἶναι ἀκόμα ἐδῶ καὶ ξέρω μόνο
Ποῦνα : καλὰ καὶ πῶς σὲ λίγο θάρθει.

ΔΕΣΔ. Ὁ, ἐγὼ φοδοῦμαι ! Πῶς τὸν ἔχεις χάσει ;

ΚΑΣ. Οἱ ἀγῶνες τοῦρανοῦ καὶ τοῦ πελάγου

Μᾶς χώρισαν. Μόν' ἄκου : ἔνα καράδι !

Μία φωνὴ ἀπὸ μέσα. Ἐνα καράδι, ἔνα καράδι !

Ἀκούονται κανονιές.

ΔΕΥΤ. APX. Τὸ κάστρο τώρα χαίρετοῦν θεὸ νάναι
Φίλοι καὶ τοῦτοι.

ΚΑΣ. Ἄμέτε καὶ ρωτήστε.

Φεύγει ἕνας ἄρχοντας.

Καλὸ στὸ φλαμπουριάρη. Στὴν Αἰμίλια. Καλῶς ἦρθες,
Κυρία. Καλέ μου Γιάγος, ἡ ὑπομονὴ σου
Ἄς μὴ χολιάσει, ἂν παίρνω ἐλευτερίες :—
Τὴ διάκρισή μου κάνει ἡ ἀναθροφή μου
Ἀπόκοτῆ νὰ φαίνεται. Φιλεῖ τὴν Αἰμίλια.

ΓΙΑΓ. Κύριέ μου,

Τὰ χεῖλη τῆς ἂν σοῦδινε, ὅσο ἐμένα

Τὴ γλώσσα μοῦ χαρίζε : τὸ συχνό,

Θὲ νὰ ἐδαριόσουν.

ΔΕΣΔ. Ἄχ, μιλιὰ δὲν ἔχει.

ΓΙΑΓ. Έχει πάρα πολλή, μά την ἀλήθεια,
 Κι' αὐτὸ τὸ βλέπω ἐγώ, σὰ μὲ νυστάζει.
 Θέ μου, Κυρία, τὸ δέχομαι, μπροστά σου
 Βάζει τὴ γλώσσα μέσα της λιγάκι
 Καὶ μὲ τὸ νοῦ της τρώγεται.
ΑΙΜΙΛΙΑ. Δὲν ἔχεις
 Δίγκο κανένα νὰ τὸ λές.
ΓΙΑΓ. **Ναί, ναί!**
 Κονίσματα εἶσατε δὲξ ἀπὸ τὸ σπίτι
 Στὴ σάλα σας κουδούνια· κι' ἄγριοι γάτο·
 Στὸ μαγειριό σας· κάνετε τὲς ἄγιες,
 Σὰ βρίζετε· γενόσαστε διαβόλοι,
 Ἄν σὰς πειράξουν τὸ νοικοκυριό σας
 Παιγνίδι· εἶναι γιὰ σὰς, καὶ τὸ κρεβδάτι
 Νοικοκυριό.
ΔΕΣΔ. **Ντροπή, ντροπή σου, ψεύτη.**
ΓΙΑΓ. Ἄς γένω Τούρκος, ἂν δὲν εἶναι ἡ ἀλήθεια.
 Γιὰ παιγνίδια σηκόνεστε καὶ πᾶτε
 Γιὰ δουλειὰ στὸ κρεβδάτι.
ΑΙΜ. Δὲ θὰ γράφεις
 Τὰ ἐγκώμιά μου.
ΓΙΑΓ. Κι' οὔτε μὴ μ' ἀφήσεις.
ΔΕΣ. Τί θᾶγραφες γιὰ μὲ, γιὰ νὰ παινέσεις;
ΓΙΑΓ. Ὁραία Κυρία μου, μὴ με ὑποχρεώνεις.
 Τίποτα δὲ φελάω, ἂ δὲν κατακρένω.
ΔΕΣΔ. Κάμε μιὰ δοκιμὴ.—Μὰ πὲς μου, ἐπῆγε
 Κανένας στὸ λιμάνι;
ΓΙΑΓ. **Ναί, Κυρία.**
ΔΕΣΔ. Χαρούμενη δὲν εἶμαι· κι' ὅμως θέλω
 Ἄλλοιῶτικη νὰ φαίνομαι· ἀπ' ἔ,τι εἶμαι.
 Λοιπὸν εἰπές: πῶς θένα μ' ἐπαινοῦσες;
ΓΙΑΓ. Σκέφτομαι· ἀλλὰ μὲ τόση δυσκολία
 Ἡ φαντασία μου βγαίνει· ἀπ' τὸ κουτούκι,
 Μ' ἔσπιν ἀπὸ ἓνα κούρικο καὶ ὁ ἱξίος.
 Μαζὶ καὶ τὸ μυαλό κι' ἔλα ποῦ παίρνει.
 Ἄλλὰ κοιλοπονάει ὡς τόσο τώρα
 Ἡ Μουσα μου· καὶ ἰδοὺ τὸ γέννημά της:
 Μυαλό ἂν ἔχει· κι' ἀσπράδες· μιὰν ἄσπρη μὲ μυαλό,
 Τοῦτες τῆς χρησιμεύουν, τὲς χρησιμεύει αὐτό.
ΔΕΣΔ. Ὁμορφος ἐπαινος! Ἄλλὰ ἂν εἶναι· μούρη μὲ
 μυαλό;
ΓΙΑΓ. Ἄν εἶναι μούρη· κι' ἔχει· μυαλό καὶ λογικό
 Θὰ βρεῖ ἡ μαυράδα τᾶσπρο ποῦναι· γι' αὐτὴν καλό.
ΔΕΣΔ. Ἀπὸ κκκὸ σὲ χειρότερο.
ΑΙΜ. Κι' ἂν εἶναι ἄσπρη· κι' ἀνέμουαλη;
ΓΙΑΓ. Δὲ στάθγχε καμία ποτὲ ἄσπρη καὶ τρελλή,
 Τὴ ἡ τρέλλα τὴ βοηθάει· κληρονομιά νὰ ἴδει.
ΔΕΣΔ. Αὐτὰ εἶναι παλαιὰ, ἀνόητα παράδοξα, ποῦ κά-
 νουν νὰ γελοῦν τοὺς ἀνέμουαλους· στὰ καπηλειά. Μὰ
 ποῖο ἄθλιο ἐγκώμιο ἔχεις νὰ κάμεις γιὰ μιὰν ποῦναι·
 καὶ ἄσκημη καὶ ἀνέμουαλη;
ΓΙΑΓ. Καμία δὲν εἶναι τόσο· κι' ἄσκημη καὶ τρελλή,
 Ἄσκημιες ὅμοιες· κάνουν τρελλές, γερές, κι' αὐτὴ.
ΔΕΣΔ. Ὁ οὐρανὲ, τί ἀμάθεια! Ἐδωκες στὸ χει-
 ρότερο τὸν καλλήτερον ἐπαινό σου. Μὰ ποιὸν ἐπαινο

θὰ χάριζες μιανῆς γυναίκος, ποῦ νάναι ἀληθινὰ·
 παίνετη, μιανῆς ποῦ γνωρίζοντας ἡ ἴδια τὴν ἀξία της,
 μὲ τὸ δίγκο της κράζει μάρτυρα τὴν ἴδια τὴν κακο-
 σόνη;
ΓΙΑΓ. Αὐτὴ ποῦ ὄραία ἦταν πάντα, ποτὲ περήφανη,
 Γλώσσα εἶχε μὰ ποτὲ της δὲ σήκωνε φωνή,
 Δὲ στολιζότου, κι' ὅμως χρυσάφια εἶχε πολλὰ,
 Ξεμάκραινε ἀπ' τοὺς πόθους, λέγοντας: «θὰ ἦθελα!»
 Αὐτὴ, ἐνῶ στὸ θυμὸ της μπόρει νὰ γδικηθεῖ,
 Σκορποῦσε τὴ χολή της, σταμάταε τὴν ὀργή.
 Ξεχώριζε, γιατί εἶχε σπουδάξει· στὰ γερά,
 Ἄπ' τοῦ φαγγριοῦ τὸ στόμα τοῦ θούνου τὴν ὄρα.
 Σκεφτότου μὰ ποτὲ της δὲ μολογοῦσε τί.
 Πολλοὶ τὴν ἀκλουθοῦσαν, δὲ γύριζε νὰ ἴδει·
 Ἐκεῖνη ἀνθρωπος ἦταν, — ἂν τέτοια ἦταν καμιά, —
ΔΕΣΔ. Γιὰ νὰ κάνει τί;
ΓΙΑΓ. Γιὰ νὰ βυζάνει νήπια καὶ νὰ πουλεῖ κρασιά.
ΔΕΣΔ. Ὁ εἶναι πολὺ κουτσὸ καὶ ἀδύνατο τὸ συμπέ-
 ρασμα. — Μὴν πάρεις, Αἰμίλια, μαθήματα ἀπὸ κείνον,
 κι' ἄς εἶναι ἄντρας σου. — Τί λὲς ἐσύ, Κάσσιε; μὴ δὲν
 εἶναι ἀνεύλαχος καὶ ἄσματος συμβουλάτορας;
ΚΑΣ. Μιλεῖ σὰ στὸ σπίτι του, Κυρία. Θὰ σοῦ ἀρέ-
 σει περισσότερο σὰ στρατιώτης· παρὰ σὰ γραμματι-
 σμένος.
ΓΙΑΓ. (Κατὰ μέρος). Τῆς πιάνει τὸ χέρι! Αἶ, καλὰ
 κάνετε· κρυφομιλήστε! Μὲ μιὰ τόσο μικρὴ ἀραχνιά
 σὴν τούτην ἐδῶ θὰ πιάσω μιὰ μύγα μεγάλη σὴν τὸν
 Κάσσιο. Αἶ, χαμογέλα της· ναί, ναί! Παγίδα θὰ σοῦ
 στήσω τὴν ἴδια σου τὴν εὐγένεια. Δὲς τὴν ἀλήθεια·
 πραγματικὰ εἶναι ἔτσι· ἂν ἴσως τέτοιες πονήριες σοῦ
 στοιχίσουν τὸ ὑπασπιστικί, θάταν καλλήτερά σου νὰ
 μὴν ἐφιλοῦσες τόσο συχνὰ τὰ τρία σου τὰ δάχτυλα,
 ποῦ, κάνοντάς το αὐτὸ τώρα πάλι, ἔχεις φαίνεται
 μεγάλη ἄρεξη νὰ περνᾷς γιὰ μεγαλοσάνος. Πολὺ καλὰ.
 Λαμπρὴ εὐγένεια. Μάλιστα. Πάλι τὰ δάχτυλά σου
 στὰ χεῖλη; Γιὰ σένα κάλλιο ἄς εἶτανε κανούλια κλυ-
 ττηροῦ. (Σαλπισμοὶ ἀπὸ μέσα). — Ὁ Μαῦρος! Γνω-
 ρίζω τὸ σαλπίγγι του.
ΚΑΣ. Ἀληθινὰ αὐτὸς εἶναι.
ΔΕΣΔ. Ἐλάτε, πάμε
 Νὰ τὸν συναπαντήσουμε.
ΚΑΣ. **Κοιτάχτε,**
 Ἐρχεται τώρα.
 Ἐρχεται ὁ Ὀθέλλος καὶ οἱ συνακόλουθοί του.
ΘΘΕΛ. Ὁραία μου πολεμιστρά!
ΔΕΣΔ. Ἀγαπητέ μου Ὀθέλλο!
ΘΘΕΛ. Ὁ θαμασμός μου
 εἶναι μεγάλος ὅσο· κ' ἡ χαρά μου,
 Ποῦ ἐδῶ σὲ βλέπω ὀμπρὸς μου, τῆς ψυχῆς μου
 Θαράπιο! Ἄν ἴσως ἐπειτα ἀπὸ κάθε
 Φουρτούνα ἀκολουθεῖ τέτοια γαλήνη,
 Ἄς φυσοῦσαν οἱ ἀνέμοι ὡς νὰ ξυπνήσουν
 Τὸ θάνατο, κ' οἱ βάρκες ποῦ χτυπιώνται·
 Ἄς σκαρφαλόταν θάλασσας βουγὰ
 Τόσο ψηλὰ ὅσο· κ' ἔ Ὀλυμπος, καὶ πάλι

Τόσο βραθεία ἄς βουλοῦσαν ὅσο ὁ Ἄδης
Μακρὰ εἶναι ἀπὸ τὰ οὐράνια. Ἄχ ἂν ἐρχότου
Ὁ χάρος τώρα, θάταν τούτη ἡ ὥρα
Ἡ τρισμκαρισμένη· τί φοδοῦμαι
Πῶς ἔλαβε ἡ ψυχὴ μου τόσο τέλεια
Χαρά, ποῦ μιὰ ἀναγάλλιαση παρόμοια
Στὸ ἀνέγνωρο μελλάμενο δὲ θυρεῖ.
ΔΕΣΔ. Ὁ Θεὸς φυλάξοι· κι' ἄς θελήσει, πάντα
Ν' ἀξίνοι, ὅπως οἱ μέρες μας περσεύουν,
Ἡ χαρά μας κ' ἡ ἀγάπη.

ΟΘΕΛ. Εἰπέτε ἀμήν,
Δύναμες εὐτυχιστρές! Δὲ μπορῶ
Νὰ μιλήσω ἀρκετά, γιατί ἡ χαρά μου
Μὲ παραλῦει. Πάρα πολὺ μεγάλη
Εἶν' ἡ ἀναγάλλιασή μου. Ἄς εἶναι τοῦτο
Καὶ τοῦτο τὸ φίλι οἱ κακοφωνίες
Οἱ πλιὸ τρανές ποῦ ἡ ἀγάπη μας θὰ κάνει.

ΓΙΑΓ. (Κατὰ μέρος). Εἴσαστε γιὰ τὴν ὥρα ἀρμονισμέ-
Ἄλλὰ σὰν τίμιος ποῦ εἶμαι θὰ ξεστρίψω [νοί,
Σὲ λίγο τὰ κλειδιά ποῦ κάνουν τέτοια
Τῆ μουσικῆ σας.

ΟΘΕΛ. Πᾶμε στὸ καστέλλι.
Ἄκοῦστε, φίλοι· οἱ πόλεμοι τελειῶσαν
Ἐπιγίγχναν οἱ Τούρκοι.—Ἐδῶ τί κάνουν
Οἱ παλαιοὶ μου οἱ γνώριμοι;—Γλυκεῖά μου,
Ἐδῶ θὰ σ' ἀγαπήσουν.—Εἶχα βρεῖ
Καλές καρδιές στὴν Κύπρο. Μά, ψυχὴ μου,
Ἄπρεπα φλυαρῶ καὶ στὴ χαρά μου
Παραλογάω.—Καλέ μου Γιάγο, σύρε,
Παρακαλῶ σε, κάτου στὸ λιμάνι,
Ἐφόρτωσε τὸ πρᾶμα μου καὶ φέρε
Τὸν πλοίαρχο στὸ κάστρο· εἶναι ἄξιος ἄντρας,
Κ' ἡ ἀξιάδα του γυρεῖ σε βεβασμό.—
Μὰ ἄς πᾶμε, Δεσδεμόνα· ἀκόμα μιὰ
Φορὰ: καλῶς σ' εὐρήκα ἐδῶ στὴν Κύπρο.

Ὁ Ὀθέλλος, ἡ Δεσδεμόνα καὶ οἱ συνακόλουθοί
τους φεύγουν.

ΓΙΑΓ. Ἐλα σὲ λίγο νὰ μ' ἀνταμώσεις στὸ λιμάνι.
Σίμωσε ἐδῶ. Ἄν εἶσαι γενναῖος ἄντρας (καὶ καθὼς
λένε, ταπεινοὶ ἀνθρώποι σὰν εἶναι ἐρωτημένοι ἔχουν
στὸ χαραχτήρα τους λεβεντιά περισσότερη ἀπ' ἔση
τοὺς εἶναι φυσικὰ) ἀκουσέ με. Ὁ ὕπασπιστής ἀπόψε
θὰ ξενοχτήσῃ στὸ φυλακεῖο. Μὰ πρέπει πρῶτα ἀπ'
ἔλα νὰ σοῦ εἰπῶ τοῦτο: ἡ Δεσδεμόνα εἶναι καθυστε-
ρωμένη ἀπὸ αὐτόνε.

ΡΟΑΡ. Ἀπὸ αὐτόνε; Εἶναι ἀδύνατο!

ΓΙΑΓ. Βάλε τὸ δάχτυλό σου στὸ στόμα σὲ τοῦτον
τὸν τρόπο, καὶ ἄφησέ με νὰ διδάξω ἐγὼ τὴν ψυχὴ
σου. Σημείωσε, παρακαλῶ, μὲ πόσο πάθος αὐτὴ πρω-
τοαγάπησε τὸ Μαῦρο, ὅχι γιὰ ἄλλο παρὰ γιατί ἦταν
καυκησιάρης καὶ τῆς ἐδιηγότου φανταστικὰ φέματα·
καὶ θὰ τὸν ἀγαπάει ἀκόμα γιὰ τὰς φλυαρίες του; Ἡ
φρόνιμή σου ἡ καρδιά ἄς μὴν τὸ φανταστῇ. Τὰ μάτια
τῆς χρειάζονται θροφή· καὶ ποιά εὐχαρίστια μπορεῖ

νὰ βρῆται μὲ τὸ νὰ τηράζῃ τὸ διάβολο; Ὅταν τὸ
αἷμα ἀπομωραθῇ στὴ δουλειὰ ποῦ ξεφαντῶνει, πρέπει,
γιὰ νὰ ἀνάψῃ ξανά καὶ γιὰ νὰ δώσῃ πάλι χροταμό,
νὰ ὑπάρχει κινούργια δρεξή, κι' ὡμορφιά στὰ πιθέ-
ματα, καὶ συμφωνία στὰ χρόνια, στοὺς τρόπους καὶ
στὰ κάλλη· κι' ἔλα αὐτὰ τοῦ λείπονται τοῦ Μαύρου.
Τώρα· γιατί δὲν ἔχει αὐτὰ τὰ περιζήτητα προσόντα,
ἡ φιλή της ἡ τρυφεράδα θένα βρεθεῖ γελασμένη· ὁ
καταπιῶνας της θὰ ἀρχίσει νὰ τὴν καίει· ὁ Μαῦρος
δὲ θὰ τῆς ἀρέσει πλιὰ καὶ θὰ τότε σιχαθεῖ. Ἡ ἴδια
ἡ φύση θὰ τὴνε διδάξῃ καὶ θὰ τὴνε σπρώξῃ σ' ἓνα
δεύτερο διάλεγμα. Ἀφοῦ ἔτσι εἶναι τὰ πράματα, Κύ-
ριε, ἡ ἀκόλουθη ὑπόθεση εἶναι τελείως φανερὴ καὶ
ἀδιασθη. Ποιὸς στέκεται τόσο ψηλὰ στὰ σκαλοπάτια
τῆς τύχης ὅσο ὁ Κάσιος, ἓνας ἀπιαστος κατεργάρης,
ποῦ ἡ συνείδησή του δὲν πάει μακρύτερα ἀπὸ τὸ νὰ
τυλιγέται μὲ τὴν εἶδή μόνο τῆς ἀνθρωπιᾶς καὶ τῆς
διακρίσης, γιὰ νὰ μπορέσει αὐτὸς νὰ ἀπολάφῃ στὸ
τέλος τὰς ἀκόλαστας καὶ ἄσωτες κρυφές ἐπιθυμίες
του; Βέβαια κανένας, κανένας. Τετραπέρατος καὶ
φίνος κατεργάρης, ποῦ ξέρεῖ νὰ βρῆται τὴν περίστα-
ση, καὶ ποῦ τὸ μάτι του ξέρεῖ νὰ τυπῶναι καὶ νὰ πλα-
στογραφίξῃ πλεονεχτήματα, ἂν καὶ τὸ ἀληθινὸ πλεο-
νέχημα ποτὲ δὲν παρουσιάζεται, ἓνας διαβολεμένος
κατεργάρης! Καὶ ἀπάνου ἀπ' ἔλα αὐτὰ ὁ κατεργάρης
εἶναι ὡμορφος καὶ νέος, κ' ἔχει στὸν ἑαυτὸ του ἔλα
τὰ ἀπαιτούμενα, γιὰ νὰ τραβάει ἔλα τὰ τρελλὰ καὶ
θαλερὰ μάτια, ἓνας παθιασμένος καὶ ξετελειωμένος
κατεργάρης! Καὶ ἡ Κυρία ἀμέσως τὸν εὐρήκε.

ΡΟΑΡ. Δὲ μπορῶ νὰ τὸ πιστέψω γιὰ κείνην· εἶναι
γιομάτη ἀρετῆ καὶ εὐλάβεια.

ΓΙΑΓ. Μοῦντζες νάχει ἡ εὐλάβεια! Τὸ κρασί ποῦ
πίνει εἶναι καμωμένο ἀπὸ σταφύλια. Ἄν ἦταν ἐνά-
ρετη δὲ θάχε ποτὲ ἀγαπήσει τὸ Μαῦρο. Ἐνάρετη ἡ
πῆττα! Δὲν τὴν εἶδες πῶς ἔπαιζε μὲ τὴν ἀπαλάμη
τοῦ χεριοῦ του; Δὲν τὸ παρατήρησες;

ΡΟΑΡ. Ναι, τὸ παρατήρησα, μὰ αὐτὸ δὲν ἦταν
παρὰ εὐγένεια.

ΓΙΑΓ. Ἀγνεῖα ἦταν, μὰ τοῦτο τὸ χέρι! Ὁ πῖνα-
κας καὶ ὁ σκοτεινὸς πρόλογος στὴν ἱστορία τῆς φι-
λοσοφίας καὶ τῆς ἀκάθαρτης σκέψης. Τόσο σιμὰ
ἦρθαν τὰ χεῖλη τους ποῦ οἱ πνοές τους ἐφιλιῶνταν
μαζῆ! Βρωμερές ἰδέες, Ροδρίγο! Μὰ ἄφησέ με νὰ
σ' ὀδηγήσω. Ἐγὼ σ' ἔφερα ἀπὸ τὴ Βενετία. Ἐ-
νύχτησε ἀπόψε ἐκεῖ, ποῦ θὰ σὲ προστάξω. Ὁ Κά-
σιος δὲ σὲ γνωρίζει. Ἐγὼ δὲ θάμαι μακρὰ σου. Βρῆς
μιὰν εὐκαιρία, γιὰ νὰ χολέψεις τὸν Κάσιος· εἶτε μι-
λῶντας του πάρα μεγαλόφωνα, εἶτε παραδιάζοντας
τὰς προσταγές του, ἢ ὅπως ἄλλοιῶς σοῦ ἀρέσει, κα-
θὼς ἡ στιγμή θὰ σοῦ τᾶφερνε πλιὸ βολικά.

ΡΟΑΡ. Καλά.

ΓΙΑΓ. Κύριε, αὐτὸς γλίγωρα κι' ἄξαφνα θυμόνει,
κ' ἴσως μπορεῖ νὰ σὲ χτυπήσει. Μὰ δῶσε του ἀφορμὴ
νὰ τὸ κάμει, γιατί μ' αὐτὴ τὴν αἰτία ἐγὼ θὰ σηκώσω
σὲ ἀνταρσία τοῦς Κυπριῶτες, ποῦ δὲ θὰ ὑποταχτοῦν

Ξανά παρά μέ τή μετάθεση τοῦ Κάσιου. Καί τότε θάνα πλιό σύντομο τό ταξίδι τοῦ πόθου σου, μέ τό ποῦ ἐγώ θά τό βοηθήσω, κκι γιά πολλή σου ὠφέλεια δλα τὰ μπόδια θά παρμεριστσῶν, ἐνῶ ἄν δέν τό κάμεις δέν ἔχουμε καμίαν ἐλπίδα νά προκόψουμε.

ΡΟΔΡ. Θά τό κάμω, ἄν ἴσως θρῶ τὸν τρόπο.

ΓΙΑΓ. Σοῦ τὸ τάζω. Περιμένέ με σέ λίγο στό κάστρο. Πρέπει νά ξεφορτώσω τὰ πράματά του. Γειά σου. ΡΟΔΡ. Γειά σου. (Φεύγει).

ΓΙΑΓ. Ὁ Κάσιος, ναί, γιά ἐκείνην λαχταράει, ἴσως κί' αὐτή θέ νά τον ἀγαπάει.

Τοῦ Μαύρου, ἄν κκι τονέ μισῶ, ἡ καρδιά του

Πιστή εἶναι, τρυφερή κ' εὐγενικιά,

Και γιά τή Δεσδεμόνα θάνα, λέω,

Ἄντρας ἀγαπησιάρης. Μά ὡς κ' ἐγώ

Τήν ἀγαπάω. Ὅχι τέλεια ἀπό λαγνεία,

Ἄν κκι κκαταλαχοῦ δέν εἶμαι ἀθῶος

Ἄπο ἓνα κριμα τόσο σοδαρό,

Μά κκι γιά ναῦρει θρέμμα ἡ ἐγδίκησή μου :

Τι ἐγώ ὑποφιάζω πῶς ἀπ' τὸ ἄλογό μου

Μ' ἔρριξε ὁ λάγνος Μαῦρος κί' αὐτή ἡ ἰδέα

Σά φαρμάκι μου τρώει τὰ σωθικά,

Και τίποτα οὔτε πρέπει οὔτε μπορεῖ

Νά μου γλυκάνει τήν καρδιά, ἄν σέ ἴσιο

Λογαριασμό γυναίκα γιά γυναίκα

Δέν ἔρθουμε. Κί' ἄν τοῦτο δέν πιτύχει,

Σέ ζήλια τόσο ἀψυχά θά τότε ρίξω

Ποῦ ὁ νοῦς δέ θά μπορεῖ νά τὸν γιττρέψει.

Ἄν τὸ κουρέλλι αὐτὸ τῆς Βενετιάς,

Ποῦ σά σκυλλί κατόπι μου τὸ σέρνω

Γιά τὸ ζωερὸ ζουλάπι του, βιστάξει

Σ' αὐτὸ ποῦ τόχω στρώσει, θά ξεγύρω

Τὸν κύρ Μιχάλη Κάσιο κκι σκληρὰ

Μπροστὰ στό Μαῦρο θά τον ζευτελίσω,

Γιατί τονέ φοβοῦμαι ὡς κκι τῆ νύχτα

Ὅταν φορῶ τὸ σκουφο μου, θά κάμω

Τὸ Μαῦρο νά μου λέγει εὐχαριστῶ,

Νά μ' ἀγαπᾶ νά μέ πλερόνει κί' ὄλας,

Γιατί τὸνκάνω ἐπίσημα φορτίκι,

Κί' ὡς ποῦ νά τοῦρθει τρέλλα τοῦ χαλάω

Τήν ἡσυχία κκι τήν εἰρήνην. Ἀκόμη

Τὸ σκέδιο εἶναι ἐδῶ μέσα σκοτεινό :

Τὸ πρόσωπό τῆς ἔλο ἡ κκοσύνη

Μόνο στό ἔργο νά φανεῖ τὸ ἀφίνει.

Φεύγει.

ΣΚΗΝΗ Β'.

Ἐνας δρόμος.

Ἐρχεται ἓνας κήρυκας μέ μία προκήρυξη.

Λαὸς τὸν ἀκολουθαίει.

ΚΗΡΥΚΑΣ. Εἶναι ἡ εὐχαρίστηση τοῦ Ὁθέλλου, τοῦ εὐγενικοῦ μας κκι γενναίου στρατηγοῦ, γιὰ τὴν ἔφτασε τώρα ἡ εἰδηση, ποῦ μᾶς βεβαιώνει γιά τὸ τελειωτικὸ χαμό τοῦ Τούρκικοῦ τοῦ στόλου, κάθε ἀνθρωπος νά

παραδοθεῖ στό χαροκόπι. Κάποιοι ἄς χορέψουν, ἄλλοι ἄς ἀνάψουν φωτιές χαρᾶς, ὁ καθένας ἄς χαρεῖ κί' ἄς διασκεδάσει, καθὼς προτιμάει ἡ ψυχὴ του. Γιατί, χάρις ἀπὸ αὐτὴν τὴν εἰδηση ποῦ μᾶς ἀναχαλλιάζει, σήμερα γιορτάζεται κκι ὁ γάμος τοῦ τέτοια εἶναι ἡ εὐχαρίστησή του κκι προστάζει νά διαλαληθεῖ. Ὅλα τὰ κελλάρια τοῦ κάστρου θάνα ἀνοιχτά, κί' ὁ καθένας ἐλεύτερος νά πάει νά γευτεῖ, ἀπὸ τὰ τώρα, πέντε ἡ ὦρα, ὡς νά σημάνει ἡ καμπάνα τῆς ἔντεκα. Ὁ οὐρανὸς ἄς βλογηθεῖ τὸ νησί τῆς Κύπρου κκι τὸν εὐγενικό κκι γενναίο στρατηγὸ μας, τὸν Ὁθέλλο!

Φεύγουν.

ΣΚΗΝΗ Γ

Ἐνα μακρονάρι στό καστέλλι.

Ἐρχονται ὁ Ὁθέλλος, ἡ Δεσδεμόνα, ὁ Κάσιος κκι οἱ συνακόλουθοί τους.

ΟΘΕΛ. Καλὴ Μιχάλη, τοὺς σκοποὺς ἀπόψε

Ἄμε νά ἴδεις. Ἄς ξέροουμε ποῦ πρέπει.

Γιά τὴν τιμὴ μας, οἱ ξεφάντωσές μας

Νά σταματοῦν, πριν χάσουμε τὴ γνώση.

ΚΑΣ. Παράγγειλα τοῦ Γιάγου νά τηράξει.

Μά μ' ἔλο αὐτό, μέ τὰ ἴδια μου τὰ μάτια

Θά πάω νά ἴδῶ.

ΟΘΕΛ. Τίμιος πολὺ εἶναι ὁ Γιάγος.

Μιχάλη, καληνύχτα, ἔλα πρωί,

Ὅσο μπορεῖς, νά σοῦ μιλήσω. Πάμε,

Γλυκειά μου ἀγάπη! τώρα ἔχουμε κάμει

Τὸ ἀπόχημα. Οἱ κερκοί του εἶναι δικοί μας.

Τὸ διάφορο ἄς χαροῦμε συνατοί μας.

Καλὴ σας νύχτα, κύριοι.

Ὁ Ὁθέλλος, ἡ Δεσδεμόνα κκι ἡ ἀκολουθία φεύγουν.

Ἐρχεται ὁ Γιάγος.

ΚΑΣ. Γειά σου, Γιάγο.

Πρέπει νά πάμε ἀμέσως στοὺς σκοποὺς.

ΓΙΑΓ. Ὅχι τούτην τὴ στιγμὴ, ὑπασπιστή. Δέν

εἶναι ἀκόμα δέκα ἡ ὦρα. Ὁ στρατηγός μας γι' ἀγάπη

στὴ Δεσδεμόνα του μᾶς ἀπόλυσε τόσο ἔνωρ κκι γι'

αὐτὸ δέν πρέπει νά τὸν κατηγορήτοουμε. Δέν ἔχαροκό-

πησε ἀκόμα κκι νύχτα μαζὶ τῆς κκι αὐτὴ εἶναι

διασκεδάση ὡς κκι γιά τὸ Δία.

ΚΑΣ. Εἶναι κυρὰ πολὺ χριτωμένη.

ΓΙΑΓ. Καί τὸ ἐγγυῶμαι, εἶναι ἔλη πιγινίδια.

ΚΑΣ. Ἀληθινά, εἶναι ἓνα πλάσμα πολὺ ἔρσοερό

κκι πολὺ τρυφερό.

ΓΙΑΓ. Τί μάτι πῶχει! Ἐμέ μου φαίνεται: πῶς ἀ-

χάει σά σάλπισμα προκλητικὸ.

ΚΑΣ. Ἐνα μάτι κκαλεστικό κί' ἔμωσ εἶναι πολὺ

ταπεινὴ, μου φαίνεται.

ΓΙΑΓ. Κί' ὅταν μιλεῖ, δέν εἶναι σά νά ἐσήμενε ἡ

σάλπιγγα τὸ γιουροῦσι τῆς ἀγάπης;

ΚΑΣ. Εἶναι ἀληθινὰ ἡ ἴδια ἡ τελειότητα.

(ἀκκουθεῖ)

EDGARD ALLAN POE

Σ ΤΟ ΚΑΡΔΙΟΧΤΥΠΙ Σ

2.—

Και τώρα, δὲ σὰς εἶπα πῶς δ,τι τοῦ λόγου σας παίρνετε γιὰ τρέλλα ἐγὼ τὸ λέγω, καὶ εἶναι, μόνο ὑπεροξότητα τῶν αἰσθήσεων; Λοιπόν, ἀκοῦστε, μονομιάς ὕστερα ἔφτασε στέφνιά μου ἕνας ἀπόδαθος, σφιχτός, γοργόρριχτος ἤχος, τέτοιος σὰν ποὺ κάνει ἕνα ὠρολόγι τυλιγμένο σὲ μπαμπάκι. Καὶ τὸν εἴξερα κι ἀφτόν τὸν ἤχο καλὰ: Εἶταν ὁ χτύπος τῆς καρδιάς τοῦ γέρου. Μοῦ ἀφξήτε τὴ λύσσα ὅπως ὁ χτύπος τοῦ τυμπάνου κεντάει τὸ στρατιωτὴ πρὸς τὸ θάρρος.

Μὰ καὶ πάλι συγκρατήθηκα. Μόλις κι ἀνάσαινα. Κρατοῦσα ἀκίνητο τὸ φανάρι. Δοκίμαζα ὡς πόσο σταθερὰ μπορούσα νὰ βαστάξω τὴν ἀχτίδα πάνου στὸ μάτι. Στὸ μεταξύ τὸ διαβολικὸ σάλπισμα τῆς καρδιάς δυνάμωνε. Γινότανε γοργότερο καὶ γοργότερο, καὶ πιὸ δυνατόφωνο κάθε στιγμῇ! Τοῦ γέροντα ὁ τρόμος θάταν ἀκράτητος! Δυνάμωνε, σὰς λέγω, δυνάμωνε κάθε στιγμῇ. Μὲ καταλαβαίνετε, μὲ προσάχετε; καλὰ, καλὰ, ἔ; Σὰς ἔχω μολογήσει πῶς εἶμαι νεδρικός; Καὶ εἶμαι. Τὴν ὥρα ἐκείνη τοῦ θανάτου, τὴ νύχτα, μέσα στὴν τρομχητικὴ σιγῆλιὰ ἐκείου τοῦ γέρικου σπιτιοῦ, ἕνας τέτοιος θόρυβος μὲ παρπρέθισε καὶ μέρριξε σὲ τρόπο. Μὰ κι ἀκόμα, λίγα ἀκόμα λεπτά, κρατήθηκα καὶ στέκουμαν ἀκίνητος. Ὅμως ὁ γτύπος ἔλο καὶ γίνονταν πιὸ δυνατόφωνος! Εἶπα μὴν ἔσκαζε ἡ καρδιά του. Καὶ τώρα μέπιασε μὲ ἄλλη ἀγωνία—χωρὶς ἄλλο κάποιος, κανεὶς θέν'ἄκουγε τὸ χτύπο! Ἦρθε τοῦ γέρου ἡ ὥρα! Μὲ μιὰ δυνατὴ, στριγγιὰ φωνὴ ἀνοιξά ἀστραπόγοργα τὸ φανὸ καὶ τινάχτηκα μέσα στὴν κάμαρα. Ὁ γέρος ἔδγαλε ἕνα οὐρλιασμα, ἕνα μονάχα τσίριγμα. Σὲ μιὰ στιγμῇ τὸν ἔσυρα κάτω στὸ πάτωμα, καὶ τράβηξα τὸ βρεὶ κρεβδάτι ἀπάνου του. Ἐπειτα μοῦρθανε χαρωπὰ χυμῶγελα ἐπ' τὴν χερὰ τῆς ἐπιτυχίας μου. Μὰ, ἀρεκτὰ λεπτά χτυποῦσεν ἡ καρδιά του μ' ἕνα σκεπασμένο ἤχο. Τὸ καρδιοχτύπι του... Ἀλλὰ τεῦτο δὲ μ' ἐρέθιζε πιὰ' ποιὸς θὰ μπορούσε νὰ τῆκούση; Ἐπὶ τέλους ἔπαψε. Τέλειωσε ὁ γέρ ντας. Τράβηξα τὸ κρεβδάτι καὶ ξίτσα τὸ σῶμα του. Ξερὸ-πέτρα. Ναι, εἶτανε πέτρα, πέτρα ξερό. Ἐβαλα τὸ χέρι μου πάνου στὴν καρδιά του καὶ τὸ κράτησα ἐκεὶ πολλὴν ὥρα. Παλμός κανέννας. Παγωμένος, κρύος, πέτρα. Τὸ μάτι του δὲ θὰ μὲ πείραζε πιὰ...

Ἄν ἀκόμα μὲ θερρεῖτε τρελλό, θάλλάξετε χωρὶς ἄλλο γνώμη, ὅταν σὰς περιγράψω τὰ προφυλαχτικά μου μέτρα. Σιγοτέλειωνεν ἡ νύχτα κι ἐγὼ δούλεβα βιαστικά καὶ σιωπηλά. Πρῶτ' ἀπ' ἔλα κομμάτιασα τὸ κορμί. Ἐκοψά τὸ κεφάλι, τὰ χέρια, τὰ πόδια. Ἐπειτα ξεκάρφωσα ἀπ' τὸ πάτωμα δυδ-τρία σανίδια κι ἔβαλα τὰ κομμάτια μέσα στὰ χωρίσματα. Μετά, ξενακάρφωσα τὰ σανίδια ἔτσι ἐπιτήδεα, ἔτσι πονηρά, ποὺ κανένα μάτι—οὔτε τὸ δικό του—δὲ θὰ μπορούσε νὰ ξεχωρίση τίποτε. Δὲν ἔμεινε τίποτε γιὰ πλύσιμο—κανεὶς

κόπος—καμμιά αἰματοσταλιά. Εἶχα φροντίσει πολὺ ἀποτελεσματικὰ γιὰ ἔλα. Ἐνας κουδὰς νερὸ ἔλα τὰ καθάρισε—χὰ! χὰ!...

Ὅταν ἀποτέλειωσα τὴ δουλειὰ μου, εἶτανε ἡ ὥρα τέσσερις—σκοτεινὰ ἀκόμα σὰ μεσάνυχτα. Ἐκεὶ ποὺ λαλοῦσεν ἡ καμπάνα τὴν ὥρα, ἄκουσα ἕνα χτύπο στὴν δξώπορτα. Κατέβηκα ν' ἀνοιξῶ ἐλοήμερος. Τ'εἶχα πιὰ νὰ φοβηθῶ; Μπήκαν τρεῖς ἀνθρωποὶ ποὺ μεῦ συστήθηκαν πολὺ ἐβγενικά ὡς ἀστυνόμοι. Ἐνα στριγγοφώνημα εἶχεν ἀκούσει κάποιος γείτονας τὴ νύχτα' γεννήθηκεν ὑποψία κάποιας βρωμοδουλειᾶς ὁ ἀστυνομικός σταθμός εἶχεν εἰδοποιηθῆ, κι εἰ κύριοι εἶτανε σταλμένοι νὰ ἐρεδνήσουν στὸ σπιτι.

Ἐγὼ χαμογέλασα—τ' εἶχα νὰ φοβηθῶ; Τοὺς καλοδέχτηκα. Τὸ στριγγοφώνημα, τοὺς εἶπα, ἔδχα βγάλει ἐγὼ στὸν ὕπνο μου. Ὁ γέροντάς τοῦ σπιτιοῦ, τοὺς ἀνάφερα, ἔλειπε στὴ χώρα. Τοὺς γύρισα ἔπειτα σ' ἔλο τὸ σπιτι. Τοὺς παρκαλέσα νὰ ἐρεδνήσουν—νὰ ἐρεδνήσουν καλὰ. Στὰ ὕστερὰ τοὺς πῆγα καὶ στὸ δωμάτιό του. Τοὺς ἔδειξα τὸ βίος τοῦ σῶ κι' ἀπείραχτο. Καὶ στὸν ἐνθουσιασμό μου ἀπάνου ἔφερα καὶ καρέκλες καὶ τοὺς πρότεινα νὰ ξεκουραστοῦνε λίγο, κι ἐγὼ, ἀπ' τὴν ἀγρία ξετσιπωσιὰ τοῦ θριάμβου μου, ἔβαλα τὴν καρέκλα μου πάνου στὸ ἴδιο μέρος ποὺ κάτωθεῖ του ἀναπόδουσαν τὸ θῦμα. Οἱ ἀστυνόμοι μείνανε φχαριστημένοι. Ὁ τρόπος μου τοὺς εἶχε βγάλει κάθε ὑποψία ἀπ' τὸ νοῦ. Εἶμωνα ἡσυχος. Ἄφτοι κάθησαν καὶ κουδέντιαζαν τὰ δικὰ τους ἐνῶ ἐγὼ τοὺς παρκαλοουθοῦσα μ' ἐρθυμία. Μὰ δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα καὶ ἐνοιωσα νὰ μὲ πιάνη μιὰ ὠχράδα, καὶ μοῦρθεν ἡ ἐπιθυμία νὰ φέδγανε. Μοῦ πόνεσε τὸ κεφάλι, καὶ μεῦρθε ἕνα βούισμα στ' ἀφτιά. Κι ἀφτοι ἀκόμα κάθονταν, κι ἀκόμα κουδέντιαζαν. Τὸ βόισμα γίνονταν ἔλο καὶ πιὸ ξεχωριστό. Ἄρχισα νὰ τοὺς μιλῶ πιὸ λέφτερτα, γιὰ νὰ γλυτώσω ἀπ' τὸ αἶστημα τεῦτο' μ' ἀφτὸ ξεκολουθοῦσε κι ἔλο-ἕνα γίνονταν πιὸ ὠρισμένο, ὡς ποὺ, στὰ ὕστερὰ βρήκα πῶς ὁ θόρυβος ἀφτὸς δὲν εἶταν τῶν ἀφτιῶ μου.

Χωρὶς ἄλλο θάχα κιτριναίσει περσότερο—μὰ καὶ μιλοῦσα πιὸ βιαστικά, καὶ σὲ ζωνρότερο τόνο. Ὅλοένα κι ἀφήλωνε ὁ ἤχος, καὶ τί μπορούσα νὰ κάνω; Ἐἶταν ἕνας ἀπόδαθος, σφιχτός, γοργόρριχτος ἤχος—παρὰ πολὺ σὰν τὸν ἤχο ποὺ βγάξει ἕνα ὠρολόγι τυλιγμένο σὲ μπαμπάκι. Μεῦπιασε σὰ λαχάνιασμα, ἀρχισα νὰ γοργανασαινω—κι ἔμω; οἱ ἀστυνόμοι δὲ φαίνονταν ν' ἀκοῦνε τίποτε. Τοὺς μιλοῦσα ληγορότερα, ὀρμητικώτερα' μὰ ὁ θόρυβος ἔλο καὶ δυνάμωνε. Μὰ γιὰτι ἐπὶ τέλους δὲν ἔλεγαν νὰ φύγουν; ἀρχισα τὸ σουλάτσο σὰ λυσσασμένος—μὰ καὶ πάλι ὁ χτύπος δυνάμωνε. Ὡ θεὲ μου! Τί μπορούσα νὰ κάνω; ἀφρισα σκύλιασα, ἔδρισα! Ἐκουνοῦσα τὴν καρέκλα μου καὶ τὴν ἔσερνα πάνου στὰ σανίδια, μὰ τὸ πνιχτὸ τοῦκ, τῆκ, τῆκ, πάνου ἀπ' ἔλα καὶ ξεκολουθητικὰ δυνάμωνε. Δυνατώτερος καὶ δυνατώτερος—κάθε στιγμῇ καὶ πιὸ δυνατός—ὁ θόρυβος, ἡ βροή... Κι ἀκόμα οἱ ἀστυνόμοι κουδέντιαζαν ἀνυποψίαστα κι ἀναπαμμένα, καὶ χαμογελοῦσαν. Εἶτανε δυνατό νὰ μὴν ἀκούγαν; Παντοδύ-

νομε!—δχι, δχι! "Ακουγαν! ύποψιάζουσαν! Τόξεραν.—Κοροΐδεσαν με τον τρομό μου!—'Αφτό νόμιζα κι αφτό νομιζω. Μά κάθε τι θα με παιδεβε λιγώτερο απ' αφτή την άγωνία! Κιθε άλλο θα τό ύπόφερνα πιό πελύ απ' αφτή την κοροΐδία! Δέ μπόρεσα πιά νά τά βα-στάξω κείνα τά ύποκριτικά τά χαμόγελα! Μεύρθε νά φωνάξω—άλλοιώς θα πέθνησκα!—και τώρα—ξανά! άλλο! μου δυνατώτερα, άκόμα, κι άκόμα, κι δλο πιό δυνατά.

—«Παλιανθρώποι», τούς έκραξα, «πάψτε πιά με την ύποκρισία σας! Τό μολογώ! ναι, νά, ξυλώστε τά σανΐδια!—'Εδω, έδω!—'Είναι ό χτύπος της βρωμο-καρδιάς του. 'Είνε τό καρδιοχτύπι του.»

Πόλη 12.VII.912 ΣΤΑΒΡΟΣ ΜΑΥΡΟΘΑΛΑΣΣΙΤΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

«ΓΡΑΜΜΑΤΑ» τόμος 3, φυλλάδ. 25—27. Μάς ήθε με τό ταιρί της 'Αλεξαντριανης «Νέας Ζωής» τά «Γράμ-ματα», πλούσιο κι αυτό σέ ύ η διαλεκτή. Για κάθε άλλ ύσταση, σώνουν τά περιεχόμενά του. Και ιδού τα: Α. Σικελιανός, τό «Τραγούδι της Καληψώς», «Γιάννης Κήτης», «'Η μαγνα του Dante», «'Ο Γκαΐτε στή Ρώμη», «'Ανα-δυομένη», «'Αχελώος», «Θαλερό». — 'Αριστος Καμπάνης : «Τρόπαιο». —Κ. Οδράνης: «Γυναίκα μάτια», «Προσευ-χή στο Θεό για ν' αναπάψη όλους τούς δυστυχιμένους». —Pierre Baudry «Au Poéte Angelo Sikeliano», σέ με-τάφραση.—Τάκης Μπαρλάς: «'Ωραία θλιμένη», «Γαμή-λιον», «Σαπφικόν επιτύμβιον», «'Ορφικός λίνος», «Χαμαϊ πέσε δαΐδαλος αύλά», «Γανυμήδης». — Π. Μάγνης: «'Από τό τραγούδι της Σΐμης», —Α. Νιολάου: 'Ωρες κτλ.—Κλ.

Παράσχος: Τό «τραγούδι». — Θ. Νικολούδης: «'Ανθρώ-πινες και άνθινες ζωές. — Πάνος Δ. Τυγκόπουλος: «Τό κα-ραβάνι του πόνου». — Νίκος Νικολαΐδης: «'Ο Πρίγκηψ εκ-παιδύεται», «'Αντιθέσεις» κτλ. κτλ. Στο τεύχος αυτό δη-μοσιεύεται και μία μελέτη του κ. Μιχάλη Περιδη για τον ποιητή 'Αγγελο Σικελιανό.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΣΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γραμμή Πειραιώς—Κυκλάδων

Γραμμή Πειραιώς—'Αλεξανδρείας

Τό με διπλοϋς έλικας και μηχανάς αφθάστου ταχύτητος πολυτελείας και άνέσεως θαλαμηγόν άτμόπλοιον «ΕΣΠΕ-ΡΙΑ» αναχωρεί εκ Πειραιώς (Παραλία Τρούμπας).

'Εκάστην ΠΕΜΠΤΗΝ, ώραν 10.30 μ. μ. δια Σύρον Τήνον, 'Ανδρον και Κόρθιον.

'Εκαστον ΣΑΒΒΑΤΟΝ, ώραν 3 μ. μ. δι' 'Αλεξάνδρειαν

Διά περαιτέρω πληροφορίας άπευθυντέον :

'Εν 'Αθήναις. Γραφεία Γεν. Διευθύνσεως, οδός 'Απελλου άριθ. 1 και εις τά Πρακτορεία ταξειδίων κ. κ. Θωμά Κουκ και Υίου, 'Αδελφών Γαιόλμαν και Σ. Σωτιάδου, (Πλατεία Συντάγματος) και 'Ιωάν. Ρέντα (παρά τον ή-λέκτρικόν σταθμόν 'Ομο οίας).

'Εν Πειραιεί. Γεν. Πρακτορείον, οδός Φίλωνος, 14, (δί-σθεν 'Αγίας Τριάδος).

'Εν 'Αλεξανδρεία Μ. Π. Σαλβάγον, οδός 'Αντωνιάδου,

('Εκ του Πρακτορείου)

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΣΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γενικός Διευθυντής ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΕΜΠΕΡΙΚΟΣ

ΤΑΧΕΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΛΑΔΟΣ—ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Τό ταχόπλοιον θαλαμηγόν 'Ελληνικόν ύπερωκεάνειον

“ΙΩΑΝΝΙΝΑ”

αναχωρήσει εκ Πειραιώς μέσω Καλαμών—Πατρών κατ' εϋθειαν δια Ν. 'Υόρκην την 23 'Ιουλίου.

Ο νεύτευκτος ύπερωκεάνειος κολοσσός

“ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ,,

αναχωρήσει εκ Πειραιώς (μέσω Καλαμών—Πατρών) κατ' εϋθειαν δια Νέαν 'Υόρκην την 27 'Ιουλίου

Δι' επιδάτας, εισιτήρια και περαιτέρω πληροφορίας άπευθυντέον :

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : Πρακτορείον 'Εθν. 'Ατμοπλοΐας οδός 'Απελλου 1. 'Αριθ. τηλ. 320.

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ : Γενικόν Πρακτορείον 'Εθν. 'Ατμοπλοΐας της 'Ελλάδος, οδός Φίλωνος άρ. 44 (δίσθεν 'Αγίας Τριάδος). 'Αρ. τηλ. 127.

Οι θέλοντες νά ασφαλισωσι θέσεις ανάγκη νά δηλώσωσι έγκαιρως εις τά Κεντρικά Πρακτορεία της 'Εταιρίας και εις τούς κατά τόπους άνεγνωρισμένους άντιπροσώπους.

'Υποστηρίζοντες τά 'Ελληνικά άτμόπλοια, ύποστηρίξτε την Σημαϊαν σας, μεγαλύνετε την Πατριδα σας.